

57

והמשכילים יזהירו בזהר הדקיקי

מִאֲמָרֵי
רְפוּאָה
שְׁלֵימָה

מִלֻּקָּטִים מִסֵּפֶר
זֶהָר הַקָּדוֹשׁ

עִם הַפִּירוּשׁ הַנִּפְלֵא
מִתּוֹק מִדְּבַשׁ

בעזרת השם יתברך

מֵאֲמָרֵי

רְפוּאָה שְׁלֵמָה

ובו מאמרים בעניני

הרפואה השלמה על ידי השראת השכינה
אצל החולה, תשובתו, ותפילותיו על עצמו

מלוקמים מספר

הַזֶּהֱרַק הַקָּדוֹשׁ

עם הביאור הנפלא

מִתּוֹק מִדְּבַשׁ

המפרש כל מלה ומלה בדרך קל וקצר

מאת הגה"ק המקובל

רבי דניאל פריש זצוקללה"ה

בורא רפואות

הנה נפסק בשו"ע (יו"ד סימן שלו ס"א): נתנה התורה רשות לרופא לרפאות ומצוה היא ובכלל פיקוח נפש הוא. וביאר שם הטו"ז בכוונת הענין: דאמנם הרפואה האמיתית היא ע"פ בקשת רחמים, דמשמא יש לו רפואה, כמו שכתוב (דברים לב, לט) מחצתי ואני ארפא, אלא שאין האדם זוכה לכך, אלא צריך לעשות רפואה ע"פ טבע העולם, והוא יתברך הסכים ע"ז ונתן הרפואה ע"י טבע הרפואות, וזהו נתינת רשות של הקב"ה, כמבואר בגמ' (ברכות ס ע"א): מכאן שניתנה רשות לרופא לרפאות היינו רפואה ע"פ הטבע כי ירדה תורה לסוף דעת האדם שלא יהיה זכאי כל כך שתבוא רפואתו ע"י נס מן השמים - בבקשת רחמים לבד - דאילו היה זכאי אינו צריך לכך, ואדרבה היה צריך דווקא לרפואה ע"י שמים, על כן הוא האדינא חיוב בדבר ומצוה היא, כיון דלפי מעשה האדם חיותו תלוי בכך, כלומר ברפואה טבעית.

ובה הם דברי הרמב"ן בפ' בחקתי (ויקרא כו, יא): כי בהיות ישראל שלמים והם רבים לא יתנהג ענינם בטבע כלל לא בגופם כו', כי יברך ה' לחמם ומימם, ויסיר מחלה מקרבם עד שלא יצטרכו לרופא ולהשתמר בדרכי הרפואות כלל, כמ"ש כי אני ה' רופאך כו', ומה חלק לרופאים בבית עושי רצון ה' אחר שהבטיח והסירותי מחלה מקרבך כו', יחלה האדם כפי אשר יהיה עליו עונש חטאו ויתרפא ברצון ה', כי הוא לבדו רופא כל בשר, וברצות ה' דרכי איש אין לו עסק ברופאים.

הרי מפורש יוצא שהאדם השלם לפני ה' אלקיו אינו משועבד כלל לדרך הטבע ורפואתו בידי שמים גרידא, כמבואר באר היטיב בספר הקדוש באר מים חיים פ' שמוות על הכתוב ואמר אעלה אתכם מעני מצרים (ד"ה ואמנם): אדם החולה נודע אשר בודאי לא יחלה גופו אם לא יקצא איזה פגם בנשמתו בשרש חיותו למעלה למעלה, ומגיע עד לגופו מלמטה, וכשהקב"ה שולח לו רפואה, כל הענין הוא כאשר יומתק הדין שבשרש נשמתו, ותתרפא שם יגיע הרפואה עד גופו כו', וגם הרפואות הנעשים בארץ למטה מהסמים הידועים לכל חולי, הנה שרשה בשמים ממעל במדה שנקבעה אורות הרפואה מצור עולמים ברוך הוא, וכשנמשך אור הזה למקום הפגם נתרפא שם, ומזה יתרפא גם למטה, רק שצריך האדם לידע שהקב"ה הוא הבורא רפואות על האופן הזה, ולא יתלה במזל וטבע העולם כו', והאדם המתפלל על הרפואה שהיא הארה לשרש נשמתו להשלים חסרון עליון ולהמתק הדינים ברוב רחמים וחסדים גדולים, עושה בזה רצון הקב"ה באתערותא דלתתא להמשיך הטוב מאתו ית' אשר חפץ חסד הוא למאד, (עיי"ש דבריו באורך).

ונחתום בדבריו הנוראים של מרן אור שבעת הימים הבעש"ט הק' זי"ע (מובא בס' אורח לחיים - ולאטשוב פ' האיוט) דכשבא על האדם איזה צער ח"ו, אם מבין בדעתו שאין בלעדיו ית"ש, והוא המפחידו בצער זה לראות אם יהיה לו דעת לקרוא אל ה' אז נתבטל הצער, אבל המבקש רפואה ופעולה גשמית להנצל מצערו אינו נשאר בזה ח"ו, והם הם דברי הבעל הטורים (שמוות כג, מה) דהמקבל פני שכינה זוכה לוהסירותי מחלה מקרבך, וכסיום דברי המהרש"א (מגילה יז ע"ב) שאפילו נזרה הגזירה על האדם ח"ו, התשובה והסליחה בחלי תקדים הרפואה לגאול משחת.

ויהי שיקיים בנו הכתוב רפאונו ה' ונרפא ברוחניות ובגשמיות ובפרט בעת זמן גרמא בהילולא ורבתא דרשב"י, כמובא מהרה"ק מוהר"פ זי"ע מקארצין שבל"ג בעומר הוד שבהוד אז דווקא הוא הצלה ורפואה מאת הבורא רפואות ית"ש אמן.

פרוס ל"ג בעומר, הילולא דהתנ"א הרשב"י זי"ע, תשע"ו **מכון "מתוק מודבש"**

מאמר תשובה וצדקה מצילים מכל רע

אֲשֶׁרִי מִשְׁפִּיל אֶל דָּל בְּיוֹם רָעָה יִמְלֹטְהוּ יְהוָה (תהלים מא ג) [וכו'], דָּא
הוא שְׂכִיב מָרַע, לְאַסָּאָה לִיָּה מִחוּבּוּי גַּבִּי קִדְשָׁא בְּרִיףּ הוּא.

דְּבָר אַחֵר דָּא יוֹמָא דְּדִינָא שְׁרִיָּא עַל עֲלָמָא, אֲשֶׁתְּזִיב מִנִּיָּה,
כְּמָה דְּאַתְמָר בְּיוֹם רָעָה יִמְלֹטְהוּ יְהוָה, יוֹמָא דְּאַתְמָסֵר דִּינָא
לְהֵהוּא רָעָה לְשִׁלְטָאָה עַל עֲלָמָא (חסר).

מתוק מדבש

"מאמר תשובה וצדקה מציילים מכל רע", יבואר בו שעל ידי הצדקה
ינצל האדם מהסטרא אחרא הנקראת "רעה" שהיא המלאך המות, וכמו
כן ינצל משליטת הקליפה על העולם על ידי יסורים ודינים. כן על המבקר
את החולה להשכיל לעוררו לתשובה כדי שבזכות זה ינצל ויתרפא מחליו.

(מקור המאמר נהקדמת זוהר דף יד ע"ב, ונציאורינו כרך א עמ' קפג-קפד)

אֲשֶׁרִי מִשְׁפִּיל אֶל דָּל בְּיוֹם רָעָה יִמְלֹטְהוּ יְהוָה [וכו'], דָּא הוא שְׂכִיב
מָרַע זה הוא החולה השוכב על מטתו, לְאַסָּאָה לִיָּה מִחוּבּוּי גַּבִּי קִדְשָׁא
בְּרִיףּ הוא ובא איש משכיל לרפאותו מעונותיו וישוב להקב"ה, ור"ל שבא להחזירו
בתשובה ושיתודה על עונותיו, ואולי על ידי זה ינצל מגזרת המיתה.

דְּבָר אַחֵר פִּירוּשׁ אַחֵר עַל מַה שִּׁכְתוּב "בְּיוֹם רָעָה יִמְלֹטְהוּ יְהוָה", הֵינּוּ דָּא
יוֹמָא דְּדִינָא שְׁרִיָּא עַל עֲלָמָא זהו יום צרה וצוקה שהדין שורה על
העולם, אֲשֶׁתְּזִיב מִנִּיָּה ובזכות הצדקה יצילוהו ה' מיסורין ודינין המתרגשים
לבא לעולם כְּמָה דְּאַתְמָר כמו שנאמר בְּיוֹם רָעָה יִמְלֹטְהוּ יְהוָה, ומפרש
יוֹמָא דְּאַתְמָסֵר דִּינָא לְהֵהוּא רָעָה לְשִׁלְטָאָה עַל עֲלָמָא יום שנמסרת
פעולת הדין להקליפה הנקראת רעה לשלוט על העולם, ואז לא תשלוט עליו,
אלא יזכה לאורך ימים ושנות חיים, וכשיגיע עת פטירתו מן העולם ימות מיתת
נשיקה, בזכות הצדקה וחסד שעשה.

מאמר משכיל אל דל

רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח וְאָמַר, (סהלס מא 6) אֲשֶׁרִי מְשָׁכִיל אֶל דָּל בְּיוֹם
רָעָה יִמְלֹטְהוּ יְהו"ה, הָאִי קָרָא אוֹקִימָנָא לִיה, בְּשַׁעְתָּא
דְּבֵר נָשׁ שָׁכִיב בְּבֵי מְרַעִיָּה, הָא אַתָּפִס בְּאַטְרוּנִיָּא דְּמִלְכָּא,
רִישִׁיָּה בְּקוֹלְרָא, רַגְלוֹי בְּכוּפְסִירִין (ס"ב בְּטַפְסָרָא), בְּמָה חִילִין
נְטָרִין לִיה מֵהָאִי גִיסָא וּמֵהָאִי גִיסָא, שְׁיִיפּוּי פְּלָהוּ בְּדוּחְקָא,
מְגִיחִין אֵלֶיךָ בְּאֵלֶיךָ, מִיכְלָא אַתְעָדִי מְנִיָּה.

מתוק מדבש

"מאמר משכיל אל דל", יתבאר בו כי החולה נקרא "דל", כשנתפס
במיטתו בבית האסורים של הקב"ה, ואז מעמידים עליו למעלה אפטרופוס
שימליץ עליו זכותו, ואשרי חלקו של האדם המדבר אל לבו לשוב בתשובה,
שבוה אכן מצילו מן הדין ומתקבלים דברי הממליץ עליו זכות להנצל
לחיים, ושכר המחזירו בתשובה הוא שינצל מדינה של גיהנם.

(מקור המאמר צוהר פרשת שלח דף ס"א ע"א, וצנצנאותי כרך ה עמ' תרעט - תרס)

רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח וְאָמַר הקדים לפרש מש"כ אֲשֶׁרִי מְשָׁכִיל אֶל דָּל בְּיוֹם
רָעָה יִמְלֹטְהוּ יְהו"ה פ"י הפשוט הוא, אשרי הנותן צדקה לדל בהשכל
לבל יכלימו, כי בגמול זה ימלטהו ה' כשיהיה בעולם עת רעה, הָאִי קָרָא אוֹקִימָנָא
לִיה פסוק זה העמדנו ופירשנו אותו, כי בְּשַׁעְתָּא דְּבֵר נָשׁ שָׁכִיב בְּבֵי מְרַעִיָּה
בשעה שאדם שוכב בבית חליו, הָא אַתָּפִס בְּאַטְרוּנִיָּא דְּמִלְכָּא הרי נחשב כאילו
נתפס בבית הסוהר של המלך ב"ה, כי אין ענין שכיבת החולה במטתו טבע בני
אדם אלא הוא השגחה עליונה, רִישִׁיָּה בְּקוֹלְרָא ראשו קשור בשלשלת, היינו
שראשו כואב לו, רַגְלוֹי בְּכוּפְסִירִין רגליו אסורים בכבלים, כי אינו יכול ללכת
מחמת חולשתו, בְּמָה חִילִין נְטָרִין לִיה מֵהָאִי גִיסָא וּמֵהָאִי גִיסָא כמה
חילים שומרים אותו מצד זה ומצד זה שלא יברח, ר"ל שבני אדם עומדים סביבו
להשגיח עליו אולי ישתנה מצב בריאותו, שְׁיִיפּוּי פְּלָהוּ בְּדוּחְקָא כל אבריו הם
בדוחק מחמת שהוא קשור למטתו שהוא בית אסורים שלו, מְגִיחִין אֵלֶיךָ בְּאֵלֶיךָ

בַּהֲהוּא זִמְנָא פְּקֻדִין עָלֶיהָ אֶפּוֹטְרוֹפָא לְמִילָף עָלֶיהָ זְכוּת קָמִי מִלָּפָא, דְּכְתִיב (ויצ' לג כג) אִם יֵשׁ עָלָיו מִלָּאָף מְלִיץ אֶחָד מִנִּי אֱלֹף, בַּהֲהִיא שְׁעָתָא זָפָאָה חוֹלְקִיָּה דְּבֵר נָשׁ דְּעָאֵל עָלֶיהָ, וְאוֹלִיף לִיָּה אֲרָחָא לְשִׁיזְבוּתִיָּה מִן דִּינָא, הָדָא הוּא דְּכְתִיב אֲשֶׁרִי מִשְׁכִּיל אֶל דָּל, וְהִיף יָכִיל לְשִׁזְבָא לִיָּה, לְמִילָף לִיָּה אוֹרְחוֹי דְּחִיִּי, לְאַתְבָּא לְקָמִי מְאָרִיָּה, פְּדִין אֶתְעֵבִיד אֶפּוֹטְרוֹפּוֹסָא עָלֶיהָ לְעִילָא, מְאִי אֲגָרִיָּה, בְּיוֹם רָעָה יִמְלֻטְהוּ יְהוּ"ה.

מתוק מדבש

אבריו לוחמים אלו באלו ע"י התפשטות המחלה בכל גופו מאבר לאבר, מִיכָלָא אֶתְעֵדִי מְנִיָּה גַם תֹּאוֹת הַאֲכִילָה הוֹסְרָה מִמֶּנּוּ עַד שֶׁאִינוּ יֹכֵל לֵאכֹל.

בַּהֲהוּא זִמְנָא פְּקֻדִין עָלֶיהָ אֶפּוֹטְרוֹפָא לְמִילָף עָלֶיהָ זְכוּת קָמִי מִלָּפָא באותו הזמן ממנים עליו אפוטרופוס ללמד עליו זכות לפני המלך ב"ה, כִּי הוּא חָבוּשׁ בְּבֵית הָאֲסוּרִים וְאִינוּ יֹכֵל לִלְמַד זְכוּת עַל עֲצֻמוֹ, דְּכְתִיב אִם יֵשׁ עָלָיו מִלָּאָף מְלִיץ אֶחָד מִנִּי אֱלֹף לְהַגִּיד לְאָדָם יִשְׂרָאֵל, פִּי אִם יִמְצָא עָלָיו מִלָּאָף מִלְּמַד זְכוּת וּמִלִּיץ טוֹב, וְאִף אִם הַמִּלָּאָךְ הַזֶּה הוּא אֶחָד מִן אֱלֹף, כִּי תִתְקַצֵּט מִלְּמַדִּים עָלָיו חוֹבָה וְהוּא לְבָדוּ מִלְּמַד עָלָיו זְכוּת, עֲכָ"ז יִחוּנֵן אוֹתוֹ הַקִּבָּה וְיֵאמַר לְמִלָּאָךְ הַמִּלִּיץ פְּדָה אוֹתוֹ מִרְדַּת שַׁחַת (מְנוּחָה), בַּהֲהִיא שְׁעָתָא זָפָאָה חוֹלְקִיָּה דְּבֵר נָשׁ דְּעָאֵל עָלֶיהָ וְאוֹלִיף לִיָּה אֲרָחָא לְשִׁיזְבוּתִיָּה מִן דִּינָא באותה שעה אשרי חלקו של אדם שנכנס אליו לבקרו ומלמד אותו דרך הטוב להצילו מן הדין ומן המיתה הָדָא הוּא דְּכְתִיב אֲשֶׁרִי מִשְׁכִּיל אֶל דָּל לְהַצִּילוֹ מִן הַדִּין, וּמִפְרֹשׁ וְהִיף יָכִיל לְשִׁזְבָא לִיָּה וְאִךְ יֹכֵל הָאָדָם לְהַצִּיל אֶת הַחוּלָה מִן הַדִּין, לְמִילָף לִיָּה אוֹרְחוֹי דְּחִיִּי לְאַתְבָּא לְקָמִי מְאָרִיָּה ע"י יְדֵי שִׁלְמַד אוֹתוֹ דְּרַכִּי הַחַיִּים וּלְהַחְזִירוֹ בְּתִשׁוּבָה לִפְנֵי קוֹנוֹ, פְּדִין אֶתְעֵבִיד אֶפּוֹטְרוֹפּוֹסָא עָלֶיהָ לְעִילָא אִז כְּשֶׁהַחוּלָה עֲשָׂה תִשׁוּבָה נַעֲשֶׂה מִלָּאָךְ זֶה שְׁנִתְּמַנָּה לְהִלִּיךְ בְּעֵדוֹ אֶפְטְרוֹפּוֹס עָלָיו וּמִצִּילוֹ מִן הַמִּיתָה, מְאִי אֲגָרִיָּה מָה שָׁכְרוּ שֶׁל זֶה הָאָדָם שֶׁהִשְׁכִּיל אֶל דָּל שֶׁהוּא הַחוּלָה, בְּיוֹם רָעָה יִמְלֻטְהוּ יְהוּ"ה בְּיוֹם מוֹתוֹ יִמְלֻטְהוּ ה' מִן הַגִּיחָנִם.

מאמר כח תפילת החולה על עצמו

פִּתְחָא דָּא קְיִימָא לְאַסְוֹתָא, וְאַקְרִי פִּתְחָא דְאַסְוֹתָא, בְּהַאי פִּתְחָא קְיִימָא חַד מְמָנָא פְּדִיא"ל שְׁמִיָּה, וְהַאי קְיִימָא עַל כָּל אֵינוֹן אֲסוֹתִין דְּעֵלְמָא, וְלֹאֲעֵלָא צְלוֹתִין דְּכָל אֵינוֹן מְאֲרִי

מתוך מדבש

סוד ענין אפוטרופוס הנזכר לעיל, דומה לבעל דין שכשהוא חולה ואינו יכול לילך לציט דין והעדים אינם יכולים להעיד אלא בפני בעל הדין, לכן מנהג הדיינים להושיב מורשה ואפוטרופוס שיטעון טענותיו בעדו, כמו כן כשהאדם חולה הריהו נדון בדיקע צהיכל הגבורה הנקרא היכל הזכות, לכן כדי להעיד את דינו בפניו מעמידים עליו אפוטרופוס שהוא מלאך המליך ללמד עליו זכות ולטעון טענות בעדו שיהיה החולה ראוי לנצח את הדין וישאר בחיים, וטענות אלו אינם זכויותיו ושעשה ושיעשה כי זה אינו המלצת זכות, שאם כן נמנעת מוֹצֵא־לֵעוֹ על כמה נדיקים שהרי כמה נדיקים וטובים מחס מחוליים, אלא טענות אלו הם שמעיד אדם זה לעשות ענין גדול שהוא זוכר העולם, או שלא יכופר הדור על ידי מיחמו מפני שענינו כך וכך אם כן למה ימות בלא עמו ומוֹצֵא־לֵעוֹ כפי טענות שטוענים ציט דין העליון בסוד הגלגול, ולכן נריך החולה שישוב בתשובה ולא יעכז עוותיו את הטענות של האפוטרופוס אלא יתקבלו ציט דין של מעלה לגמור את דינו לחיים. (רמ"ק והרמ"ו)

"מאמר כח תפילת החולה על עצמו", בו יתבאר שיש מלאך ממונה להעלות תפלות החולים ובעלי היסורים, אשר עולה עמהם להכניסם ולהזכיר זכותם לפי השי"ת ובכך ממשיך להם רפואה, ותפלת החולה עצמו עולה יחד עם תפלת השכינה לרפואתה, שהוא בעת השחר בהארת אור החדס.

(מקור המאמר מהר פרשת פקודי צהיכלות דף רמט ע"א, וצמאוריו כדף ט עמ' שדמ - שמה)

פִּתְחָא דָּא קְיִימָא לְאַסְוֹתָא פתח זה (הרביעי שבהכיל השלישי דנצח) עומד להשפיע רפואות, לכן **וְאַקְרִי פִּתְחָא דְאַסְוֹתָא** נקרא פתח של הרפואה, **בְּהַאי פִּתְחָא קְיִימָא חַד מְמָנָא פְּדִיא"ל שְׁמִיָּה** בזה הפתח עומד ממונה אחד פדיא"ל שמו, מלשון פדיון, **וְהַאי קְיִימָא עַל כָּל אֵינוֹן אֲסוֹתִין דְּעֵלְמָא** וזה המלאך נתמנה על כל מיני הרפואות שבעולם, להמשיכם למטה לחולי בני

דְּמִכָּאוּבִין וּמִרְעִין וְצִעְרִין, וְהָאֵי אִיהוּ סָלִיק בְּכָל (נ"א לְכָל) אֵינוֹן
צְלוֹתִין, וְאַעִּיל לֹון קָמִי קִדְשָׁא בְּרִיף הוּא.

וְהָאֵי אִיהוּ (לוי' לג כג) מְלָאךְ מְלִיץ אֶחָד מְנֵי אֶלְף, בְּגִין דְּאֵינוֹן
אֶלְף קְיִימִין בְּהֵהוּא פְתָחָא, וְהָאֵי חַד מְנֵיִהוּ, וּכְתִיב (ס
פסוק מד) וַיִּחַנְּנוּ וַיֹּאמְרוּ פְדֵעֵהוּ מִרְדַּת שַׁחַת מִצָּאתִי כִפֹּר, בְּגִין
דְּסָלִיק בְּהָאֵי (נ"א לְהָאֵי) צְלוֹתָא, וְקִימָא מְלִיץ טוֹב עֲלֵיהּ דְּבֵר
נָשׁ, וְאַדְפֹּר זְכוּתִיהּ דְּעֵבֵד קָמִי מְלָכָא קִדְיִשָׁא, בְּגִין דְּהָאֵי אִיהוּ

מתוך מדבש

ישראל, וְלֹאֲעֵלָא צְלוֹתִין דְּכָל אֵינוֹן מְאָרִי דְּמִכָּאוּבִין וּמִרְעִין וְצִעְרִין
ולֵהכְנִיס ולהעלות התפלות של כל בעלי מכאובים ומחלות וצער, וְהָאֵי אִיהוּ
סָלִיק בְּכָל אֵינוֹן צְלוֹתִין וְזֶה הַמְּלָאךְ עוֹלָה יַחַד עִם כָּל אוֹתֵם הַתְּפִלוֹת, וְאַעִּיל
לֹון קָמִי קִדְשָׁא בְּרִיף הוּא וְהוּא מְכַנֵּס אוֹתָן לִפְנֵי הַקִּבְיָה, וגורם יחוד פרטי
על ידי התפלה, ועי"ז ממשיך רפואה לאותו האדם, ור"ל לפי שפתח זה הוא
במערב שהוא סוד השכינה, והיא חולת אהבה ומתפללת על רפואתה, לכן גם
אדם החולה המתפלל על רפואתו עולה תפלתו יחד עם תפלת השכינה, ורפואת
השכינה היא כשמעלין אותה בתפלת השחר כשמאיר אור החסד להתיחד עם דודה.

וְהָאֵי אִיהוּ מְלָאךְ מְלִיץ אֶחָד מְנֵי אֶלְף וְזֶהוּ הַמְּלָאךְ שֶׁעָלִיו נֹאמַר אִם יֵשׁ
עָלֶיךָ מְלָאךְ מְלִיץ אֶחָד מְנֵי אֶלְף, כְּלוֹמַר אִפְּלוּ תַתְּקִצְטָה חִלְקִים שָׁבוּ מִלְּמִדִּים
עָלֶיךָ חוֹבָה וְאַחַד מִלְּמַד עָלֶיךָ זְכוּת, נִיצוֹל (כְּמִצּוֹר נִמְס' שֶׁנָּה דף לב ע"א), וּמִפְּרֵשׁ בְּגִין
דְּאֵינוֹן אֶלְף קְיִימִין בְּהֵהוּא פְתָחָא, וְהָאֵי חַד מְנֵיִהוּ לִפְנֵי שְׁאֵלוֹ הָאֶלְף
מִלְּאִכִּים עוֹמְדִים בְּזֶה הַפֶּתַח וְהַמְּלָאךְ פְּדִיא"ל הוּא אֶחָד מֵהֶם, וְהוּא שֶׁר הָאֶלְף
עֲלֵיהֶם, וּכְתִיב וְעָלִיו נֹאמַר, וַיִּחַנְּנוּ וַיֹּאמְרוּ פְדֵעֵהוּ מִרְדַּת שַׁחַת מִצָּאתִי כִפֹּר
פִּי שֶׁנִּפְדָּה מִן הַמוֹת עַל יְדֵי הַמְּלָצָה מְלָאךְ פְּדִיא"ל, בְּגִין דְּסָלִיק בְּהָאֵי צְלוֹתָא
לִפְנֵי שְׁהוּא עוֹלָה יַחַד עִם אוֹתָהּ הַתְּפִלָּה, וְקִימָא מְלִיץ טוֹב עֲלֵיהּ דְּבֵר נָשׁ
וְעוֹמֵד לְמִלִּין טוֹב עַל הָאָדָם, וְאַדְפֹּר זְכוּתִיהּ דְּעֵבֵד קָמִי מְלָכָא קִדְיִשָׁא
וּמִזְכִּיר זְכוּתוֹ מֵה שֶׁעָשָׂה טוֹב לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ, בְּגִין דְּהָאֵי אִיהוּ דְּקִימָא

דְּקִימָא תְּדִיר לְטַב, וְעַל דָּא כָּל אֶסְוֹתָא קִימָא בְּהַאי פְּתָחָא
דִּי פְדִיא"ל מְמַנָּא בֵּיהּ.

מאמר זכויות החולה

פְּתָחָא תְּנִינָא, בְּהַאי פְּתָחָא אֵית מְמַנָּא דֶּהֲרִיא"ל שְׁמִיה, וְאִיהוּ
לְסִטְר יְמִינָא, וְהַאי אִיהוּ מְמַנָּא לְאַעְלָא כָּל זְכוּתִין דְּזִכּוּ
בְּהוּ בְּנֵי נָשָׂא, בְּגִין דִּיתְדֵן בְּר נָש לְטַב עֲלִיָּהּ.

מתוק מדבש

תְּדִיר לְטַב לפי שזה המלאך הוא העומד תמיד להמליץ טוב על האדם, וְעַל
דָּא כָּל אֶסְוֹתָא קִימָא בְּהַאי פְּתָחָא דִּי פְדִיא"ל מְמַנָּא בֵּיהּ ועל כן כל
מיני המשכות רפואות נמצאות בזה הפתח שהמלאך פְדִיא"ל ממונה עליו.

"מאמר זכויות החולֶה", בו יבואר שבתחילת החולי האדם נידון, וכל
זכויותיו אפילו דברים הקלים שבמעשיו הטובים מכניסים לדיון לטובתו,
וכשנמצאות זכויותיו מרובות מהעונות, יוצא פסק דינו לטובה, והמלאך
ששמו דֶּהֲרִיא"ל מוסר את פסק הדין לפְדִיא"ל לפדותו מרדת שחת,
ולהתרפא מחליו.

(מקור המאמר צהר פרשת פקודי צהיכלות דף רנב ע"א, וצנזאורינו כרך ט עמ' שעט-שפ)

פְּתָחָא תְּנִינָא הפתח שבהיכל השני מד' היכלות הקטנות שבהיכל הזכות,
בְּהַאי פְּתָחָא אֵית מְמַנָּא דֶּהֲרִיא"ל שְׁמִיה, וְאִיהוּ לְסִטְר יְמִינָא
בזה הפתח יש ממונה אחד דֶּהֲרִיא"ל שמו, והוא לצד הימין של היכל הזכות,
וְהַאי אִיהוּ מְמַנָּא לְאַעְלָא כָּל זְכוּתִין דְּזִכּוּ בְּהוּ בְּנֵי נָשָׂא וזה הוא
ממונה להכניס את כל הזכויות שזכו בהם בני אדם, כלומר אפילו דברים קלים
הכל בא לידי חשבון, בְּגִין דִּיתְדֵן בְּר נָש לְטַב עֲלִיָּהּ כדי שהאדם יהיה
נידון עליהם לטוב.

כִּד אֶתְדֵן לְטֹב וְאֵינוֹן זְכִיִּין קְיִימָן סְגִיאָן עַל חוֹבֵי בְּנֵי נָשָׂא,
פְּדִין הָאֵי מִמָּנָא פְּקִיד עַל אַגְרָא וְחוּלְקָא דְּאֵינוֹן זְכִיִּין
וְאַגְרָן לְטֹב, וְאַפִּיק הָהוּא דִּינָא, וּמָנִי לִיה לְהָהוּא מִמָּנָא, דְּאַקְרִי
פְּדִיא"ל דִּי בְּהִיכְלָא תְּלִיתָאָה, וּכְדִין אָמַר לִיה (לְיוֹב לֵג כִּד) פְּדָעָהוּ
מִרְדַּת שַׁחַת.

בְּגִין דְּכִד בְּר נָש קָאִים בְּבִי מְרַעִיָּה, וְאַתְפַּס בְּתַפְסוֹ דְּמִלְכָּא,
פְּדִין אֶתְדֵן בְּר נָש, וְכָל זָכוּ וְכָל חוֹבָה דְּעֵבֶד בְּהָאֵי עֲלָמָא,
כָּלָא עָאֵל בְּהָאֵי הִיכְלָא לְאַתְדָּנָא, וְכִד אֶתְדֵן לְטֹב, בְּהָאֵי פִתְחָא

מתוק מדבש

כִּד אֶתְדֵן לְטֹב כִּשְׁהוּא נִידוֹן לְטֹב, וְאֵינוֹן זְכִיִּין קְיִימָן סְגִיאָן עַל
חוֹבֵי בְּנֵי נָשָׂא וְאוֹתֵם הַזְכוּיּוֹת נִמְצְאוּ מְרוּבּוֹת עַל עוֹנוֹת בְּנֵי אָדָם,
פְּדִין הָאֵי מִמָּנָא פְּקִיד עַל אַגְרָא אִז זֶה הַמְמוֹנָה דְּהִרְא"ל שְׁהוּא מְמוֹנָה
עַל הַשֹּׁכֵר שֶׁל עוֹלָם הַזֶּה, שְׁעָלִיו אָמְרוּ חו"ל בְּרִישׁ מִס' פָּאָה, אֱלוּ דְּבָרִים
שְׁאֵדָם אוֹכֵל פִּירוּתֵיהֶם בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְחוּלְקָא דְּאֵינוֹן זְכִיִּין, וְאַגְרָן לְטֹב
וְהוּא מְמוֹנָה עַל הַחֶלֶק שֶׁל אֱלוּ הַזְכוּיּוֹת, וּפּוֹסֵק שְׁכָרָן לְטֹב, וְאַפִּיק הָהוּא
דִּינָא וְהוּא מוֹצִיא אֶת הַדִּין הַהוּא, וּמָנִי לִיה לְהָהוּא מִמָּנָא דְּאַקְרִי
פְּדִיא"ל דִּי בְּהִיכְלָא תְּלִיתָאָה וּמוֹסֵר אוֹתוֹ לְהַמְמוֹנָה הַנִּקְרָא פְּדִיא"ל שְׁהוּא
בְּהִיכֹל הַשְּׁלִישִׁי, וּכְדִין אָמַר לִיה פְּדָעָהוּ (כְּמוֹ פְּדָעָהוּ) מִרְדַּת שַׁחַת שִׁפְדָּה
אֶת הָאָדָם מִרְדַּת שַׁחַת.

בְּגִין דְּכִד בְּר נָש קָאִים בְּבִי מְרַעִיָּה לְפִי כִשְׁשֵׁהָאָדָם נַחֲלָה וְנִמְצָא בְּבֵית חַלְיוֹ
כְּלוֹמֵר שְׁשׁוֹכֵב עַל עֵרֶשׁ דְּרִי, אִפִּילוּ בַּחוּלִי שְׁהוּא גֵרָם לְעַצְמוֹ עַל יְדֵי צִינִים
וּפְחִים, וְאַתְפַּס בְּתַפְסוֹ דְּמִלְכָּא אוֹ שְׁנַתְפַּס בְּתַפְסַת הַמֶּלֶךְ בַּחוּלִי הַמְטִילוֹ לְמִיטָה
מִן שָׁמַיִם, פְּדִין אֶתְדֵן בְּר נָש אִז נִידוֹן הָאָדָם לְמַעֲלָה מִיֵּד בַּתְּחִילַת חַלְיוֹ, וְכָל זָכוּ
וְכָל חוֹבָה דְּעֵבֶד בְּהָאֵי עֲלָמָא וְכָל זְכוּת וְכָל חֲטָא שְׁעָשָׂה הָאָדָם בְּעוֹלָם הַזֶּה,
כָּלָא עָאֵל בְּהָאֵי הִיכְלָא לְאַתְדָּנָא הַכֹּל נִכְנָס בְּזֶה הַהִיכֹל לְהִיּוֹת נִידוֹן עֲלֵיהֶם,
וְכִד אֶתְדֵן לְטֹב וְכִשְׁשֵׁהָאָדָם נִידוֹן לְטֹב, אִז בְּהָאֵי פִתְחָא נִפְקִי דִּינֵיהּ לְטֹב בְּזֶה

נפק דיניה לטב, לימינא דהאי ממנא דהריא"ל, דקיימא ביה,
ואודעין דיניה לטב, עד דאשתזיב.

מאמר מלאך רפאל מרפא בשליחות הקב"ה

גבריא"ל איהו האי נהורא דבסטרא דצפון, ובכל אתר דאיהו
מחי, שרי ביה חסד, בגין דגבריא"ל בתרין סטריין,
כליל בתרווייהו, ועל דא מחיא ואסוותא ביה, בסטרא דא קיימא

מתוק מדבש

הפתח יוצא פסק דינו לטוב, לימינא דהאי ממנא דהריא"ל דקיימא ביה לצד
ימין שזה הממונה דהריא"ל עומד בו, ואודעין דיניה לטב ומודיעים להמלמים
עליו זכות שיצא דינו לטוב, כלומר שידעו שזה האיש זכה בדיון, וכן מודיעים דינו
לנשמות קרוביו שהתפללו עליו, וכן מודיעים למלמים עליו חוב שזכה בדיונו כדי
להשתיקם, עד דאשתזיב עד שהוא ניצל מן המיתה ומתרפא מחליו.

"מאמר מלאך רפאל מרפא בשליחות הקב"ה", יבואר בו שהמלאך גבריא"ל
האור שבצד צפון כלול מחסד וגבורה, וענין המכה והרפואה נמשכים
ממנו, והמלאך רפאל האור שבצד המזרח הוא הממונה להזכיר זכויות
החולים שנשכחו ונתייאשו בחליים ולחתור להם שערי הרפואה, ובכל יום
הולך הוא וסובב בעולם כדי להשלים רפואת החולים ברצון השי"ת.

(מקור המאמר זוהר פרשת פקודי צהילות דף רנד ע"א, וצמאורינו כרך ט עמ' טו-טז)

גבריא"ל איהו האי נהורא דבסטרא דצפון מלאך גבריא"ל הוא האור שבצד
צפון [ההיכל השישי שבתפארת], ובכל אתר דאיהו מחי שרי
ביה חסד ובכל מקום שהוא מכה שורה בו חסד, בגין דגבריא"ל בתרין
סטריין כליל בתרווייהו לפי שגבריא"ל הוא בב' צדדים חסד וגבורה וכלול
בשניהם, ועל דא מחיא ואסוותא ביה ועל כן המכה והרפואה שניהם הם

רָזָא דְּכְתִיב (דנ"ח ט) כִּי פֶּאֶשֶׁר יִיָּסֵר אִישׁ אֶת בְּנוֹ יְהוָה אֱלֹהֵי־ךְ מִיִּסְרָךְ, וְאֵלֶּיךָ יִסּוּרֵיךָ דְּרַחֲמֹתָא, דְּכִלְיָלֵךְ בְּסִטְרָא דָּא וּבְסִטְרָא דָּא.

בְּסִטְרָא דְּמִזְרַח קְיַימָא נְהוֹרָא אַחְרָא, דְּאִיהוּ קְיַימָא בְּכָל מְלִי דְּאַסְוּתָא, לְמִיעַל קְמִיָּה מְאָרִיָּה כָּל אֵינֹן דְּאַתְנַשְׁיִין בְּבִי מְרַעֲיָהוּ, וְלִקְרָבָא זְמַנִּין וְקִצִּין לְאֵינֹן מְרַעֲיִין דְּאַשְׁתְּלִימוּ מְהִימְנוּתֵיהוּ, וְאַסְחָר עֲלָמָא בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא, בְּגִין לְאַשְׁלָמָא אַסְוּתָא בְּפִקּוּדָא דְּמְאָרִיָּה, וְהֵאֵי נְהוֹרָא רְפָא"ל שְׁמִיָּה [וכו'].

מתוק מדבש

בו, בְּסִטְרָא דָּא קְיַימָא רָזָא דְּכְתִיב בצד זה קיים סוד הכתוב כִּי פֶּאֶשֶׁר יִיָּסֵר אִישׁ אֶת בְּנוֹ יְהוָה אֱלֹהֵי־ךְ מִיִּסְרָךְ והיינו וְאֵלֶּיךָ יִסּוּרֵיךָ דְּרַחֲמֹתָא אלו הם יסורים של אהבה, דְּכִלְיָלֵךְ בְּסִטְרָא דָּא וּבְסִטְרָא דָּא שהם כלולים בצד החסד ובצד הגבורה.

בְּסִטְרָא דְּמִזְרַח קְיַימָא נְהוֹרָא אַחְרָא בצד מזרח עומד אור אחר שהוא רפאל כמבואר להלן, דְּאִיהוּ קְיַימָא בְּכָל מְלִי דְּאַסְוּתָא שהוא ממונה בכל עניני הרפואות, (ה"ג ד"ו) וְלְמִיעַל קְמִיָּה מְאָרִיָּה כָּל אֵינֹן דְּאַתְנַשְׁיִין בְּבִי מְרַעֲיָהוּ ולהביא לפני הקב"ה הזכות של כל אלו החולים שנשכחו ונתייאשו בחליים, כאילו ח"ו לא יקומו לעולם ממתם, ורפאל יש בו כח להזכיר זכותם וחותר להם שער הרפואה, וְלִקְרָבָא זְמַנִּין וְקִצִּין לְאֵינֹן מְרַעֲיִין דְּאַשְׁתְּלִימוּ מְהִימְנוּתֵיהוּ ולקרב סוף וקץ הזמן של כל אלו המחלות שכבר גמרו שליחותם בנאמנות מה שנגזר על זה האיש שיחלה עד יום פלוני, אבל עדיין תלויה רפואתם ברופא פלוני וסם פלוני (כמח"ל נמס' עזרה ז' דף ע"ה ע"ה), לכן רפאל מזמין להם רופא ורפואות, שעי"ז הם מתרפאים, ויותר מזה וְאַסְחָר עֲלָמָא בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא בְּגִין לְאַשְׁלָמָא אַסְוּתָא בְּפִקּוּדָא דְּמְאָרִיָּה שרפאל מסבב את העולם בכל יום ויום כדי להשלים רפואת החולים ברצון הקב"ה, וזה לא על ידי סמים ולא על ידי זמן, כי אם במצות אדונו, וְהֵאֵי נְהוֹרָא רְפָא"ל שְׁמִיָּה וזה האור רפאל שמו [וכו'].

וְהָאִי אִיהוּ מִמָּנָא בְּשַׁעְתָּא דְּאַתְדֵּן בְּר נֶשׁ בְּהִיכְלָא רְבִיעָאָה לַחֲיִים, כְּדִין אִיהוּ אַקְדִּים בְּאַסְנוֹתָא, וְהָאִי אַסְנוֹתָא מְגוּ דְּחִיקוּ נִפְקָא, בְּגִין דְּמַתְרִין סְטָרִין נִפְקָא, וְהָאִי דְּחִיקוּ אַתֵּיא מְגוּ סְטָר שְׁמַאלָא, וְאַסְנוֹתָא מְגוּ סְטָר יְמִינָא, וְעַל דָּא הָהוּא מְרַע כִּד אַתֵּיא לִיה אַסְנוֹתָא, מְגוּ דְּחִיקוּ סְגִיא אַתֵּיא לִיה.

וְהָכִי הוּא מְסִטְרָא דְּמַעְרָב, וְאַף עַל גַּב דְּאַמְרֵן דְּרַפְּאֵל בְּסִטְר מְזָרְח, וְאַוְקְמוּה בְּסִטְר דָּא דְּמַעְרָב, אַסְנוֹתָא וְחִיִּין לָאוּ אִיהוּ אֱלָא מְסִטְר מְזָרְח, דְּהָא מַתְמָן אַתְּמַשְׁכָּאן חִיִּין לְתַתָּא.

מתוך מדבש

וְהָאִי אִיהוּ מִמָּנָא בְּשַׁעְתָּא דְּאַתְדֵּן בְּר נֶשׁ בְּהִיכְלָא רְבִיעָאָה לַחֲיִים וּרְפָאֵל הוּא מְמוּנָה בְּשַׁעְתָּא שְׁנִידוֹן הָאֲדָם בְּהִיכַל הַרְבִּיעִי לַחֲיִים, כְּדִין אִיהוּ אַקְדִּים בְּאַסְנוֹתָא אַז הוּא מְקַדִּים לוֹ הַרְפּוּאָה שִׁישָׁאר בְּחִים, וְהָאִי אַסְנוֹתָא מְגוּ דְּחִיקוּ נִפְקָא וּרְפּוּאָה זֹו יוֹצֵאת מִתּוֹךְ הַדּוּחָק, כְּלוּמַר שֶׁמִּתְרַפָּא בְּדוּחָק וּבִקּוּשִׁי, בְּגִין דְּמַתְרִין סְטָרִין נִפְקָא לִפִּי שֶׁהַרְפּוּאָה יוֹצֵאת מִשְׁנֵי הַצַּדִּים, דְּהֵינּוּ מִצַּד הַחֹסֶד וּמִצַּד הַגְּבוּרָה, וְהָאִי דְּחִיקוּ אַתֵּיא מְגוּ סְטָר שְׁמַאלָא וְזֶה הַדּוּחָק בָּא מִצַּד הַדִּין שֶׁבִּשְׁמָאל, לִפִּי שְׁמֵדַת הַדִּין שֶׁבִּשְׁמָאל מֵעַכְבַּת אֶת הַרְפּוּאָה הַבָּא מִצַּד הַחֹסֶד שְׁבִימִין, וְאַסְנוֹתָא מְגוּ סְטָר יְמִינָא אֲבָל הַרְפּוּאָה בָּאָה מִצַּד הַחֹסֶד שְׁבִימִין, וְעַל דָּא הָהוּא מְרַע כִּד אַתֵּיא לִיה אַסְנוֹתָא וְעַל כֵּן זֶה הַחֹלָה כְּשֶׁבָאָה לוֹ הַרְפּוּאָה, מְגוּ דְּחִיקוּ סְגִיא אַתֵּיא לִיה מִתּוֹךְ דּוּחָק גָּדוֹל בָּאָה לוֹ.

וְעַתָּה מֵבָאָר כִּי וְהָכִי הוּא מְסִטְרָא דְּמַעְרָב וְכַךְ הוּא הָאֲמַת שְׁרַפָּאֵל הוּא מִצַּד מַעְרָב, וְאַף עַל גַּב דְּאַמְרֵן דְּרַפְּאֵל בְּסִטְר מְזָרְח וְאַף עַל פִּי שְׁאֵנוּ אֲמַרְנוּ לְמַעַלָּה שְׁרַפָּאֵל הוּא בְּצַד מְזָרְח, וְאַוְקְמוּה בְּסִטְר דָּא דְּמַעְרָב וְהַחֲבֵרִים בִּיאָרוּ שֶׁהוּא בְּצַד מַעְרָב, וְאִמְרוּ כִּי אַסְנוֹתָא וְחִיִּין לָאוּ אִיהוּ אֱלָא מְסִטְר מְזָרְח כִּי שׁוֹרֵשׁ הַרְפּוּאָה וְחִים אֵינָם אֲלָא מִצַּד הַתַּפְּאֶרֶת שֶׁבִּמְזָרְח שֶׁהוּא סוּד עֵץ הַחֲיִים, וּרְפָאֵל הוּא הַמְּמוּנָה עַל הַרְפּוּאוֹת, לְכֵן מִטַּעַם זֶה אֲנוּ מֵיִיחָסִים אֶת מֵלֶאךְ רְפָאֵל גַּם בְּמִזְרַח, דְּהָא מַתְמָן אַתְּמַשְׁכָּאן חִיִּין לְתַתָּא כִּי מִמְזָרְח

מאמר סוד רפואת החולה

תֵּאָנָא, בְּזִמְנָא דְדִינִין לִיה לְבַר נָשׁ לְעִילָא, סְלָקִין לְנִשְׁמָתִיהָ
לְבִי דִינָא, וְדִינִין עַל מִמְרָהָ, וְהִיא אֶסְהִידַת בְּכָל־א,
וְאֶסְהִידַת בְּכָל רַעֲיוֹנֵי דְבַר נָשׁ, וּבְעוֹבְדִין לָא אֶסְהִידַת, דְּהָא
כְּלָהּ בְּסַפְרָא כְּתִיבִין, וְכָל־הוּ דִינִין לִיה לְבַר נָשׁ, בְּהִיא שְׁעָתָא

מתוק מדבש

נמשכים הרפואה והחיים למטה אל המלכות שהיא בצד מערב, בסוד התפארת
המשפיע את השפע למלכות, והיא מוציאתם לעולם על ידי רפאל שבמערב.

"מאמר סוד רפואת החולה", יתבאר בו ענין הדין שלמעלה על החולה
שהוא גם על הרהורי מחשבותיו בתורה ומצות או להיפוך ח"ו, וכשזוכה
בדין אזי הנשמה מאירה ברוחו ונפשו, וזיעה יוצאת על גופו ומתרפא
מחליו, ולפעמים זכותו בדין הוא מפני שעתיד לשוב בתשובה שלימה
ולעסוק בתורה ומעשים טובים, או מפני שעתיד להוליד בן שיחיה צדיק
בעולם. ובזכות זה הוא נידון לטובה ומתרפא מחליו.

(מקור המאמר סוד פרשת ויחי דף רכו ע"א-ע"ב, וצנזאורינו כך ד עמ' מקיץ-מקיד)

תֵּאָנָא בְּזִמְנָא דְדִינִין לִיה לְבַר נָשׁ לְעִילָא למדנו, בזמן שדנים את האדם
למעלה כשהוא חולה, סְלָקִין לְנִשְׁמָתִיהָ לְבִי דִינָא וְדִינִין עַל
מִמְרָהָ מעלים את נשמתו לבית דין של מעלה ודנים אותה על פי דבריה,
וְהִיא אֶסְהִידַת בְּכָל־א והיא מעידה על הכל, ומפרש וְאֶסְהִידַת בְּכָל רַעֲיוֹנֵי
דְבַר נָשׁ ומעידה על ההרהורים של האדם, אפשר שעל הרהור ע"ז ח"ו, או על
הרהור עבירות שעבר ושנה בהם ואח"כ מהרהר בהם, שאז ההרהור מצטרף ח"ו,
כמ"ש במס' קידושין (סנהוט מהל"א), וּבְעוֹבְדִין לָא אֶסְהִידַת דְּהָא כְּלָהּ
בְּסַפְרָא כְּתִיבִין ועל המעשים אינה צריכה להעיד כי כולם כתובים בספר, (ה"ג
או"ה"ל) וּבְכָל־הוּ דִינִין לִיה לְבַר נָשׁ ובכל הדברים דנים את האדם על המחשבות

דְּדִינִין לִיה לְבַר נֶשׁ לְעִילָא, כְּדִין דְּחֻקָא דְּגּוּפָא אֲשֶׁתְּכַח יְתִיר מִשְׁאָר זְמַנְיָא, אִי דְּיִנִין לִיה לְטַב, כְּדִין אֲרַפִּין מַנְיָה, וְזִיעָא אֲתַבְקַע עַל גּוּפָא, וְנִשְׁמָתָא אֶהְדֶּרֶת לְבִתְרָא, וְנִהְרָא לְכָלָא, וְלֹא סָלִיק בְּר נֶשׁ מִבֵּי מַרְעִיָה לְעֻלְמִין, עַד דְּדִינִין דִּינְיָה לְעִילָא.

וְאִי תִימָא הָא כְּמָה חֲיִיבֵי עֲלָמָא כְּמָה רְשִׁיעֵי עֲלָמָא קְיִימִין בְּקִיּוּמֵיהוּ, אֲלֵא קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲשַׁגַּח בְּדִינְיָה דְּבַר נֶשׁ, אִף עַל גַּב דְּהִשְׁתָּא לֹא זָכִי, וְהוּא חֲמִי דְּהָא לְבִתְרָא זָכִי, דְּאִין לִיה לְטַב, אוֹ לְזַמְנִין דְּאוּלִיד בְּר דִּיחֵי זַפָּאָה בְּעֻלְמָא, וְעַל דָּא קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּאִין לִיה לְטַב, וְכָל עוֹבְדֵי וְדִינוֹי דְּקִדְשָׁא

מתוק מדבש

והדבורים והמעשים, בְּהֵיא שְׁעָתָא דְּדִינִין לִיה לְבַר נֶשׁ לְעִילָא כְּדִין דְּחֻקָא דְּגּוּפָא אֲשֶׁתְּכַח יְתִיר מִשְׁאָר זְמַנְיָא בִּאוּתָהּ שַׁעַה כְּשִׁדְנִים אֵת הָאֲדָם לִמְעֵלָה אִז יִסּוּרִי וְכֹאבִי הַגּוֹף הֵם יוֹתֵר מִשְׁאָר זְמַנִּים, אִי דְּיִנִין לִיה לְטַב כְּדִין אֲרַפִּין מַנְיָה וְזִיעָא אֲתַבְקַע עַל גּוּפָא אִם דְּנִים אוֹתוֹ לְטוֹב אִז בְּעִלִי הַדְּנִים מְנִיחִים אוֹתוֹ וְזִיעָה יוֹצֵאת עַל גּוּפוֹ וּמִתְרַפָּא מַחֲלִיו, וְנִשְׁמָתָא אֶהְדֶּרֶת לְבִתְרָא וְנִהְרָא לְכָלָא וְהַנִּשְׁמָה אַחֵר שְׁנִידוּנָה לְטוֹב חוּזֶרֶת וּמֵאִירָה לְרוּחוֹ וּלְנַפְשׁוֹ, וְלֹא סָלִיק בְּר נֶשׁ מִבֵּי מַרְעִיָה לְעֻלְמִין עַד דְּדִינִין דִּינְיָה לְעִילָא וְלַעֲוֹלָם אִין הָאֲדָם עוֹלָה מִמִּשְׁכָּבוֹ וּמִתְרַפָּא מַחֲלִיו עַד שְׁדִנִּים דִּינוֹ לִמְעֵלָה וְזוֹכָה בְּדִין.

וְאִי תִימָא הָא כְּמָה חֲיִיבֵי עֲלָמָא כְּמָה רְשִׁיעֵי עֲלָמָא קְיִימִין בְּקִיּוּמֵיהוּ וְאִם תֹּאמַר הֲרִי כְּמָה חֲיִיבִים שְׁבַע עוֹלָם וְכְמָה רְשִׁיעֵי עוֹלָם שְׁנַפְלוּ לְמִשְׁכָּב בַּחֲלִיִּים וְעַם כָּל זֶה קָמוּ מִמִּטָּתָם וְעוֹמְדִים בְּקִיּוּמָם וּבְבִרְיאוֹת גּוּפָם, וְאִין יֵצְאוּ זְכָאִים מִן דִּין הַעֲלִיּוֹן, וְאִם אֲלֵא קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲשַׁגַּח בְּדִינְיָה דְּבַר נֶשׁ אֵלֹא הַקִּבָּה לְבַדּוֹ מִשְׁגִּיחַ בְּדִינוֹ שֶׁל אָדָם, לִכֵּן אִף עַל גַּב דְּהִשְׁתָּא לֹא זָכִי אִף עַל פִּי שַׁעֲתָה אִין לוֹ זְכוּיוֹת, וְהוּא חֲמִי דְּהָא לְבִתְרָא זָכִי, דְּאִין לִיה לְטַב וְהַקִּבָּה רּוּאָה שֶׁאֵין יַעֲשֶׂה תְּשׁוּבָה וְיִזְכָּה בְּמִצְוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים, הֵן אוֹתוֹ לְטוֹב. אוֹ לְזַמְנִין דְּאוּלִיד בְּר דִּיחֵי זַפָּאָה בְּעֻלְמָא, וְעַל דָּא קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּאִין לִיה לְטַב אוֹ שְׁרׁוּאָה הַקִּבָּה שַׁעֲתִיד לְהוֹלִיד בֵּן

ברוך הוא לטב, ובכלל אשגח, כמה דכתיב (יחזקאל לג יא) חי אני נאם יהו"ה וגו' אם אחפון במות הרשע, פי אם פשוב רשע מדרפו, ובגין דא כל אינון חייבי עלמא דקיימין בקיומיהו, קדשא ברוך הוא דאין לון לטב.

ולזמנין דאינון מרעין אשתלימו זמנייהו מלמשרי תמן, כמה דאת אמר (דברים כח נט) וחלים רעים ונאמנים, דעבדו מהימנותא, דכד שריאן עליה דבר נש, מסתלקי לבתר דאשלימו זמנייהו, בין לצדיקיא בין לחייביא, וכלא אתעבד בדינא פדקאמרן.

מתוק מדבש

שיהיה צדיק בעולם ועל כן הוא דן אותו לטוב, וכל עובדי ודיני דקדשא ברוך הוא לטב ובכלל אשגח וכל מעשיו ודיניו של הקב"ה הכל לטוב ומשגיח על הכל, כמה דכתיב, חי אני נאם יהו"ה וגו' אם אחפון במות הרשע פי אם פשוב רשע מדרפו וחיה (ה"ג סמ"ק) שובו שובו מדרככם הרעים ולמה תמותו בית ישראל, כי כשרואה הקב"ה שאחר כך יחזור האדם בתשובה הוא דן אותו לחיים, ובגין דא כל אינון חייבי עלמא דקיימין בקיומיהו קדשא ברוך הוא דאין לון לטב ולכן כל אותם רשעי העולם שעומדים בבריאותם הוא מחמת שהקב"ה דן אותם לטוב.

ואמר עוד כי ולזמנין דאינון מרעין אשתלימו זמנייהו מלמשרי תמן ולפעמים שאותם המחלות נשלמו זמנם מלשרות על אותו האדם כמה דאת אמר וחלים רעים ונאמנים פירושו דעבדו מהימנותא שעושים שליחותם בנאמנות (מלאת נמס' ע"ז דף נה ע"א), דכד שריאן עליה דבר נש כי אחר ששרו על האדם ויסרו אותו, מסתלקי לבתר דאשלימו זמנייהו בין לצדיקיא בין לחייביא מיד אחר שנשלם זמנם מסתלקים מן האדם בין מן הצדיקים ובין מן הרשעים, וכלא אתעבד בדינא פדקאמרן והכל נעשה בדיון שמים ע"י הקב"ה לבדו כמו שאמרנו.

מאמר מה לך נרדם

הָכָא אֵית לָן סִמְךָ בְּעֶלְמָא עַל עוֹבְדִין דְּבִנֵּי נָשָׂא בְּהַאי עֲלֵמָא,
 יוֹנָה דְּנִחַת לְסַפִּינָה, דָּא אִיהִי נִשְׁמַתָּא דְּבֵר נֶשׁ, דְּנִחַתָּא
 לְהַאי עֲלֵמָא לְמַהוּי בְּגוּפָא דְּבֵר נֶשׁ, אֲמַאי אֲתִקְרִי יוֹנָה, בְּגִין
 דְּכִיּוֹן דָּאֲשַׁתַּתַּפּת בְּגוּפָא, כְּדִין אִיהִי יוֹנָה בְּהַאי עֲלֵמָא, כְּמָה
 דָּאֲתַמֵּר (ויקרא כה יז) וְלֹא תוֹנוּ אִישׁ אֶת עֲמִיתוֹ, וְכִדִּין בֵּר נֶשׁ אֲזִיל

מתוך מדבש

"מאמר מה לך נרדם", בו יבואר כי נשמת האדם בעולם הזה נקראת בשם יונה, מפני שהגוף מאנה אותה להמשיכה בתוך ים החומריות, ואינו משגיח להתבונן במעשיו שעתיד ליתן דין וחשבון עליהם, אזי השי"ת מעורר עליו הדין בעניני חולי ומכאוב וכדומה, כדי להזכירו מה עליו לעשות, והיצר הטוב שבו קורא אליו להתבונן ולשוב בתשובה לפני ה', ועל ידי זה יביא זכות להפטר מעונותיו ולהושע ברפואה וישועה.

(מקור המאמר זוהר פרשת ויקהל דף ק"ט ע"א, ונצאורינו ככך ח עמ' לל-לל)

הָכָא אֵית לָן סִמְךָ בְּעֶלְמָא עַל עוֹבְדִין דְּבִנֵּי נָשָׂא בְּהַאי עֲלֵמָא כֵּאן בְּעִין
 יוֹנָה הַנְּבִיא יֵשׁ לָנוּ סִמְךָ בְּעוֹלָם עַל מַעֲשֵׂה בְנֵי הָאָדָם בְּעוֹלָם הַזֶּה, כִּי וְדַאי
 אֵין מִקְרָא יוֹצֵא מִדִּי פִּשְׁטוֹ, אֵלֹא שְׁבַפְסוּקִים אֵלּוּ נִרְמָזִים כֹּל עֲנִינֵי הָאָדָם מְשִׁיבָא
 לְעוֹלָם עַד תַּחֲיִית הַמָּתִים כַּדְּמַפְרֵשׁ וְאֲזִיל, וְזֶה שֶׁאֵמֵר יוֹנָה דְּנִחַת לְסַפִּינָה מֵה
 שִׁינָה יֵרֵד לְסַפִּינָה, דָּא אִיהִי נִשְׁמַתָּא דְּבֵר נֶשׁ זֶה רּוֹמֵז עַל נִשְׁמַת הָאָדָם הַנִּקְרָאת
 יוֹנָה, דְּנִחַתָּא לְהַאי עֲלֵמָא לְמַהוּי בְּגוּפָא דְּבֵר נֶשׁ שִׁירְדָה לְעוֹלָם הַזֶּה הַנִּדְמָה
 לִים לְהִיּוֹת מְלוּבֶשֶׁת בְּגוּף שֶׁל אָדָם הַנִּדְמָה לֵאנִיָּה, וְשׁוֹאֵל אֲמַאי אֲתִקְרִי יוֹנָה
 לְמָה נִקְרָאת הַנִּשְׁמָה בְּשֵׁם יוֹנָה, וְאֵמֵר בְּגִין דְּכִיּוֹן דָּאֲשַׁתַּתַּפּת בְּגוּפָא כְּדִין
 אִיהִי יוֹנָה בְּהַאי עֲלֵמָא לְפִי שְׁכִיּוֹן שֶׁהַנִּשְׁמָה מִשְׁתַּתַּפֶּת וּמִתְלַבֶּשֶׁת בְּגוּף הִיא
 מְרוּמָה בְּעוֹלָם הַזֶּה, כִּי הַגּוּף מְרַמֶּה אוֹתָהּ, כִּי יוֹנָה הִיא מְלֻשׁוֹן אוֹנָה וְרִמְיָה כְּמָה
 דָּאֲתַמֵּר וְלֹא תוֹנוּ אִישׁ אֶת עֲמִיתוֹ, כִּי הַנִּשְׁמָה הִיא עֲשׂוּקָה מֵעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן
 בְּתוֹךְ הַגּוּף, וְהִיא מְשׁוּעֲבֶדֶת אֶל טִינוּפֵי הַחֹמֶר, וְהַגּוּף מֵאֵנָּה וּמְרַמֶּה אוֹתָהּ תָּמִיד,
 וְכִדִּין בֵּר נֶשׁ אֲזִיל בְּהַאי עֲלֵמָא כְּסַפִּינָה בְּגוּ יֵמָא רַבָּא דְּחִשְׁיבָת לְאַתְבָּרָא

בְּהַאי עֲלָמָא כְּסָפִינָה בְּגוּ יִמָּא רַבָּא דְחֻשְׁבִּית לְאַתְבָּרָא, כְּמָה
דְּאַתְ אָמַר (יו"ט 6 ד) וְהֶאֱנִיָּה חֻשְׁבָּה לְהִשְׁבֵּר.

וְכֵר נָשׁ כַּד אִיהוּ בְּהַאי עֲלָמָא חֲטִי, וְחֻשְׁבִּי דְעֶרְק מִקְמִי מְאֲרִיָּה,
וְלֹא אֲשַׁגַּח בְּהֵוָה עֲלָמָא, וְכִדִּין אֲטִיל קִדְשָׁא בְּרִיף הוּא
רוּחַ סְעָרָה תְּקִיפָא, דָּא אִיהִי גְזִירַת דֵּינָא, דְּקִימָא תְּדִיר קְמִי
קִדְשָׁא בְּרִיף הוּא, וּבְעָאֵת דֵּינָא דְכֵר נָשׁ מִקְמִיָּה, וְדָא אִיהוּ דְקָא
מְטִי לְסָפִינָה, וְאַדְפֵּר חוּבּוּי דְכֵר נָשׁ לְאַתְפָּסָא לִיָּה.

מתוך מדבש

ואז האדם הולך בעולם הזה כאניה בתוך ים הגדול החושבת להשבר כְּמָה דְּאַתְ
אָמַר וְהֶאֱנִיָּה חֻשְׁבָּה לְהִשְׁבֵּר כאן דרש מלת אניה מלשון הכתוב (איס 3 ה)
וירב בבת יהודה תאניה ואניה, פרש"י צער ויללה, ולכן חשבה להשבר.

וְכֵר נָשׁ כַּד אִיהוּ בְּהַאי עֲלָמָא חֲטִי והאדם כשהוא בעולם הזה חוטא, ואינו
מעלה בדעתו עת עמדו לפני ה' אלהיו, וְחֻשְׁבִּי דְעֶרְק מִקְמִי מְאֲרִיָּה
וחושב שיכול לברוח מלפני קונו, כי האדם מעלה בדעתו כי כמו שהוא אינו רואה
את הקב"ה כך הקב"ה אינו רואה אותו והוא בורח ממנו, וְלֹא אֲשַׁגַּח בְּהֵוָה
עֲלָמָא ואינו משגיח בעולם העליון להתבונן שהוא עתיד ליתן דין וחשבון על
כל מעשיו, וְכִדִּין אֲטִיל קִדְשָׁא בְּרִיף הוּא רוּחַ סְעָרָה תְּקִיפָא אז מטיל
הקב"ה רוח סערה חזקה, כמ"ש וה' הטיל רוח גדולה על הים, ויהי סער גדול
בים, והיינו שהקב"ה מוריד כח דין חזק המסעיר את האדם לפעמים על ידי חלאים
לפעמים על ידי רעב ולפעמים על ידי עוני, דָּא אִיהִי גְזִירַת דֵּינָא דְקִימָא
תְּדִיר קְמִי קִדְשָׁא בְּרִיף הוּא זו היא גזרת הדין העומדת תמיד לפני הקב"ה,
והוא הנחש הקדמוני שהוא קליפה הראשונה מדר' קליפות הטמאות הנקראות רוח
סערה, והוא הס"מ והוא המלאך המות, כל אלו נקראים גזירת דינא לפי שעל ידם
נגזר הדין על האדם, וּבְעָאֵת דֵּינָא דְכֵר נָשׁ מִקְמִיָּה ותובע גזר דין של אדם
מלפני הקב"ה, ואז הקב"ה גוזר עליו יסורין רח"ל, וְדָא אִיהוּ דְקָא מְטִי לְסָפִינָה
וזהו ענין רוח סערה המגיע אל הספינה שהוא גופו של אדם, וְאַדְפֵּר חוּבּוּי
דְכֵר נָשׁ לְאַתְפָּסָא לִיָּה ומזכיר עונותיו של אדם כדי לתפוס אותו.

כִּיּוֹן דְּאַתְפֵּס בַּר נֶשׁ עַל יָדָא דִּהֵהִיא סְעָרָה בְּבִי מַרְעִיָּה, מַה כְּתִיב
וַיּוֹנֶה יִרְדָּ אֶל יִרְפְּתִי הַסְפִּינָה וַיִּשְׁכַּב וַיִּרְדָּם, אָף עַל גַּב דְּכַר נֶשׁ
בְּבִי מַרְעִיָּה, נִשְׁמָתָא לֹא אַתְעֵרַת לְאַתְבָּא קָמִי מְאָרִיָּה לְמַפְרָק חוּבּוּי.

מַה כְּתִיב, וַיִּקְרַב אֵלָיו רַב הַחוּבָל, מֵאֵן רַב הַחוּבָל, דָּא יִצְר
טוֹב, דְּאִיהוּ מְנַהִיג כְּלָא, וַיֹּאמֶר לוֹ מַה לָּךְ נִרְדָּם קוּם קְרָא
אֶל אֱלֹהֵי־ךָ וְגו', לֹא שְׁעָתָא הוּא לְמַדְמָךְ, דִּהָא סְלִקִּין לָךְ
לְדִינָא עַל כָּל מַה דְּעֵבְדְתָּ בְּהָא עֲלֻמָּא, תוֹב מְחוּבָּךְ.

אֶסְתַּפַּל בְּמַלְיָן אֵלִין וְתוֹב לְמַאֲרָךְ, מַה מְלֹאכְתָּךְ דָּאֲתָ עֲסַקְתָּ
בָּהּ בְּהָא עֲלֻמָּא, וְאוּדִי עֲלֵה קָמִי מְאָרָךְ, וּמֵאֵין תְּבֹא,

מתוך מדבש

והנה כִּיּוֹן דְּאַתְפֵּס בַּר נֶשׁ עַל יָדָא דִּהֵהִיא סְעָרָה בְּבִי מַרְעִיָּה כִּיּוֹן שְׁנַתְפֵּס
הָאָדָם עַל יְדֵי אוֹתָהּ הַסְעָרָה בְּבֵית חֲלִיו מַה כְּתִיב וַיּוֹנֶה יִרְדָּ אֶל יִרְפְּתִי
הַסְפִּינָה הַנִּשְׁמָה יִרְדָּה לְמַרְגְּלוֹתָיו שֶׁל הָרָשָׁע, שֶׁהַשְׂכִּיבָה לַעֲפֹר בְּמַעֲשָׂיו הָרָעִים,
וַיִּשְׁכַּב וַיִּרְדָּם בְּשִׁכְרוֹת הַחוּמָר, וְכֵן לְרִמּוֹ אָף עַל גַּב דְּכַר נֶשׁ בְּבִי מַרְעִיָּה
אָף עַל פִּי שֶׁהָאָדָם הוּא בְּבֵית חֲלִיו, נִשְׁמָתָא לֹא אַתְעֵרַת לְאַתְבָּא קָמִי מְאָרִיָּה
לְמַפְרָק חוּבּוּי הַנִּשְׁמָה עֲדִיין אֵינָה מִתְעוֹרֶרֶת לָשׁוּב לִפְנֵי קוֹנֵנוּ לַפְדּוֹת אֶת עוֹנוֹתָיו.

מַה כְּתִיב וַיִּקְרַב אֵלָיו רַב הַחוּבָל וְשׁוֹאֵל מֵאֵן רַב הַחוּבָל מִי הוּא רַב
הַחוּבָל כְּלוֹמֵר עַל מִי הוּא רִמּוֹ, וַיֹּאמֶר דָּא יִצְר טוֹב דְּאִיהוּ מְנַהִיג כְּלָא
זֶהוּ הַיִּצָּר טוֹב שֶׁהוּא מְנַהִיג אֶת כָּל הַגּוֹף, וַיֹּאמֶר לוֹ מַה לָּךְ נִרְדָּם בְּשִׁכְרוֹת
הַחוּמָר, קוּם קְרָא אֶל אֱלֹהֵי־ךָ וְגו' כְּלוֹמֵר לֹא שְׁעָתָא הוּא לְמַדְמָךְ אֵין
הַשְׁעָה עֵתָה לִרְדּוֹם, דִּהָא סְלִקִּין לָךְ לְדִינָא עַל כָּל מַה דְּעֵבְדְתָּ בְּהָא עֲלֻמָּא
כִּי מַעֲלִים אוֹתָךְ לְדִין עַל כָּל מַה שֶׁעָשִׂיתָ בְּעוֹלָם הַזֶּה, תוֹב מְחוּבָּךְ שׁוֹב מִעוֹנוֹתֶיךָ.

וְאִם לֹא עוֹד אֶסְתַּפַּל בְּמַלְיָן אֵלִין וְתוֹב לְמַאֲרָךְ תִּסְתַּכַּל בְּאֵלּוּ הַדְּבָרִים
שׁוֹב לְקוֹנֶךָ, וְהַתְּשׁוּבָה צְרִיכָה שְׁלֹשָׁה עֲנִינִים, א' תִּסְתַּכַּל וְתִתְּבוֹנֵן מַה
מְלֹאכְתְּךָ דָּאֲתָ עֲסַקְתָּ בָּהּ בְּהָא עֲלֻמָּא וְאוּדִי עֲלֵה קָמִי מְאָרָךְ בְּמַה
עֲסַקְתָּ בְּעוֹלָם הַזֶּה וְתִתְּבוֹנָה עֲלֵיהֶם לִפְנֵי קוֹנֶךָ, ב' תִּתְּבוֹנֵן וּמֵאֵין תְּבֹא דִּהֵינּוּ

אֶסְתַּכַּל מֵאִין בָּאת, מִטְּפָה סְרוּחָה, וְלֹא תִתְגַּאֲי קִמְיָה. מָה אֶרְצֶה,
אֶסְתַּכַּל דְּהָא מֵאַרְעָא אֲתַבְּרִיאת וְלֹאֲרַעָא תִּיתּוּב. וְאִי מִזְּה עִם
אָתָּה, אֶסְתַּכַּל אִי אֵית לָךְ זָכוּ דְאַבְרָהָן דִּיגִין עֲלָךְ.

מאמר השכינה שורה אצל החולה

שְׂכִינְתָּא דְאִיָּה לְחוּלָה כְּחוּל דְּאַסְחָר לִימָא, דְּלֹא נִפְקַת מִפּוּמָהָא,
אוּף הָכִי שְׂכִינְתָּא אֲסַחֲרַת לְגוּפָא וְסִמְיָה לִיָּה, כְּמָה
דְּאָת אָמַר (תהלים מא ד) יְהו"ה יִסְעֲדֵנוּ עַל עֶרְשׁ דְּוִי.

מתוך מדבש

אֶסְתַּכַּל מֵאִין בָּאת מִטְּפָה סְרוּחָה וְלֹא תִתְגַּאֲי קִמְיָה תִּסְתַּכַּל שְׁבֹאת
מִטְּפָה סְרוּחָה וְלֹא תִתְגַּאֲה אֵלֹא תִכְנִיעַ עֲצֻמָּךְ לִפְנֵיו, ג' תַּחְבוּנִן מָה אֶרְצֶה
דְּהֵינּוּ אֶסְתַּכַּל דְּהָא מֵאַרְעָא אֲתַבְּרִיאת וְלֹאֲרַעָא תִּיתּוּב תִּסְתַּכַּל כִּי מַעְפֵּר
נִבְרֹאת וְלַעֲפֹר תִּשׁוּב, לִכֵּן תִּתְחַרֵּט בַּעֲד מוֹעֵד עַל כָּל עֲנוּתִיךְ, וְאָמַר עוֹד וְאִי
מִזְּה עִם אָתָּה דְּהֵינּוּ אֶסְתַּכַּל אִי אֵית לָךְ זָכוּ דְאַבְרָהָן דִּיגִין עֲלָךְ תַּחְבוּנִן
אִם יֵשׁ לָךְ זְכוּת אֲבוֹת שִׁתְּגֵן עֲלֶיךָ, כִּי בַּעַת הַדִּין אוֹמְרִים לָאֲדָם הַבֵּא זְכוּת
וְהַפְטֹר, וְזְכוּת אֲבוֹת מוֹעִילָה הַרְבֵּה אִם הוֹלֵךְ בְּדַרְכֵיהֶם.

"מאמר השכינה שורה אצל החולה", נתבאר בו שהשכינה סובבת וסומכת
את גוף החולה שלא תתגבר בו החולי, לכן המבקר את החולה לא ישב
מראשותיו מפני כבוד השכינה.

(מקור המאמר צרעא מהימנא פרשת פנחס דף רלד ע"ג, וצנזאורינו כרך יד עמ' שיט - שכ)

שְׂכִינְתָּא דְאִיָּה לְחוּלָה כְּחוּל דְּאַסְחָר לִימָא, דְּלֹא נִפְקַת מִפּוּמָהָא הַשְׂכִּינָה
הִיא לְחוּלָה כְּמוֹ הַחוּל הַמְּסַבֵּב אֶת הַיָּם, שְׁלֹא יֵצֵא מִשְׁפָּתָיו, אוּף הָכִי
שְׂכִינְתָּא אֲסַחֲרַת לְגוּפָא וְסִמְיָה לִיָּה כְּמוֹ כֵּן הַשְׂכִּינָה מְסַבֵּבֶת אֶת הַגּוֹף וְסוֹמְכֶת
אוֹתוֹ, כְּמָה דְּאָת אָמַר כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר יְהו"ה יִסְעֲדֵנוּ עַל עֶרְשׁ דְּוִי.

וּבְגִין דָּא אוֹקְמוּהּ מְאֲרִי מִתְנִיתִין, הַמְבַקֵּר אֶת הַחוּלָה לֹא לִיתִיב
לְמִרְאָשׁוּתִיו, מְשׁוּם דְּשְׂכִינְתָּא עַל רִישִׁיהּ, וְלֹא לְרַגְלֵיוּ,
דְּמִלְאָךְ הַמּוֹת לְרַגְלֵיוּ.

הָאִי לֹאוּ לְכָל בְּרַנְשׁ, אֲלֵא לְבִינוּנִי, אֲבָל לְצַדִּיק גָּמּוּר, יְהוּ"ה יִסְעֶדְנּוּ
עַל עַרְשׁ דְּוֵי, עַל רִישִׁיהּ, וְשְׂכִינְתָּא אֶסְחָר גּוּפִיהּ עַד רַגְלֵיוּ.

מתוק מדבש

וּבְגִין דָּא אוֹקְמוּהּ מְאֲרִי מִתְנִיתִין ובשביל זה ביארו בעלי המשנה (נמס')
שנמ דף יב ע"ג, כִּי הַמְבַקֵּר אֶת הַחוּלָה לֹא לִיתִיב לְמִרְאָשׁוּתִיו
הַמְבַקֵּר אֶת הַחוּלָה לֹא יֵשֵׁב מִרְאָשׁוּתִיו, מְשׁוּם דְּשְׂכִינְתָּא עַל רִישִׁיהּ לְפִי
שֶׁהִשְׁכִּינָה שׁוּרָה עַל רִאשׁוֹ שֶׁל חוּלָה, וְלֹא לְרַגְלֵיוּ וְלֹא יֵשֵׁב אֲצֵל רַגְלֵיוּ, דְּמִלְאָךְ
הַמּוֹת לְרַגְלֵיוּ כִּי הַמִּלְאָךְ הַמּוֹת עוֹמֵד אֲצֵל רַגְלֵיוּ שֶׁל חוּלָה.

ואמר, מה שאמרנו שלא יושב אדם למראשותיו של חולה, מפני שהשכינה
היא מראשותיו, הָאִי לֹאוּ לְכָל בְּרַנְשׁ, אֲלֵא לְבִינוּנִי לא נאמר
לכל אדם, אלא לבינוני, אֲבָל לְצַדִּיק גָּמּוּר עליו נאמר יְהוּ"ה יִסְעֶדְנּוּ
עַל עַרְשׁ דְּוֵי דְּהֵינּוּ עַל רִישִׁיהּ שֶׁשֶּׁם הוּ"ה שֶׁהוּא הַתְּפָאֶרֶת שׁוּרָה עַל
רִאשׁוֹ, וְשְׂכִינְתָּא אֶסְחָר גּוּפִיהּ עַד רַגְלֵיוּ וְהִשְׁכִּינָה מִסְבַּב אֶת כָּל גּוּפּוֹ
גַּם סְבִיב לְרַגְלֵיוּ.

מאמר הקב"ה סומך את החולה

מַאי קוֹל רַעַשׁ גָּדוֹל, דְּאִית רַעַשׁ וְאִית רַעַשׁ, אִית רַעַשׁ דְּאִתְמַר
בֵּיה (מ"א יט יא) לֹא בְרַעַשׁ יְהו"ה, דְּלֹא יִיתִי תַמָּן קְדָשָׁא בְּרִיךְ
הוא, וְאִית רַעַשׁ דִּיִּיתִי תַמָּן.

אָלֹא רַע"ש בְּהַפּוּכָא עַר"ש, כְּמָה דְּאִתְמַר (תהלים מא ד) יְהו"ה

מתוך מדבש

"מאמר הקב"ה סומך את החולה", יבואר בו כי כשנמתקים הדינים מהחולה אז השכינה באה לשרות למעלה מראשו, ונהפך לו ענין מיטת חליו שהיא ער"ש דר"י בהיפוך אותיות שהם עש"ר יו"ד, הרומזים על עש"ר ספירות המלכות ששורה אצלו, ולכבוד השכינה הקב"ה סועד את החולה להמשיך לו ממנה רפואה שלימה, ובביטול הגזירה יוצאת בת קול ואומרת בן אדם עמוד על רגלך, ויוצא מחליו שלם מגופו ובממונו.

(מקור המאמר צמיקוני וזה תיקון יח דף לה ע"ב, וצנזאורינו כך א עמ' תקנז-תקנז)

פ"י הפסוק המובא להלן יהו"ה יסעדנו על ערש דוי פ"י כשיפול למשכב יסעדנו ה', כל משכבו הפכת בחליו פ"י אף בשעה שנהפך כל מרגועו ומנוחתו מחמת חולי שהכביד עליו, גם אז יסעדנו ה' (רש"י ומלוצות)

להצין את מאמר הנ"ל נע"ה, נקדים מה שמוצא נשער הפסוקים (תהלים מ"א), על הפסוק ה' יסעדנו על ערש דוי, כי אם הקב"ה סועד את החולה, אז נהפכת מלת "ערש" על עש"ר, ומלת "דוי" נהפכת על יו"ד, ועל ידי זה מתרפא החולה, עי"ש.

שואל מַאי קוֹל רַעַשׁ גָּדוֹל ששמע יחזקאל הנביא, ומשיב דְּאִית רַעַשׁ וְאִית רַעַשׁ יְשׁ רַעַשׁ דְּקְדוּשָׁה וִישׁ רַעַשׁ שֶׁל הַסְטְרָא אַחְרָא, שֶׁהוּא רוּחַ סַעְרָה, וּמִפְרֵשׁ אִית רַעַשׁ דְּאִתְמַר בֵּיה יֵשׁ רַעַשׁ שֶׁנֶּאמַר בּוֹ לֹא בְרַעַשׁ יְהו"ה דִּהִינּוּ הָרַעַשׁ שֶׁל הַסְטְרָא אַחְרָא, דְּלֹא יִיתִי תַמָּן קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא שְׁאִין הַקְב"ה בֹּא לְהַשְׁרֹת אֶת שְׁכִינָתוֹ שֶׁם, וְאִית רַעַשׁ דִּיִּיתִי תַמָּן וִישׁ רַעַשׁ שֶׁהַקְב"ה יֵבֵא שֶׁם לְהַשְׁרֹת שְׁכִינָתוֹ.

ואמר כי יש הפרש גדול בין שני מקראות הללו, אָלֹא רַע"ש בְּהַפּוּכָא עַר"ש אלא מלת רע"ש בהפוך אותיות היא ער"ש, כְּמָה דְּאִתְמַר כמו שנאמר

יִסְעֲדָנוּ עַל עֶרֶשׁ דְּוִי, וְדָא אִיהוּ (סז) כָּל מְשַׁכְּבוּ הַפֶּכֶת בְּחִלּוֹ, דְּאַתְהֶפֶךְ רַע"שׁ לְעַר"שׁ, וּמֵאִי נִיהוּ עַר"שׁ, אֱלָא אִיהוּ עֶשְׂרִי בַּהֲפוּךְ אַתּוּן, וְדָא שְׂכִינְתָא דְאִיהִי כָלְלָא דְעֶשֶׂר סְפִירָן, דְּעֵלָה אַתְמַר אֵין קְדוּשָׁה בְּפָחוֹת מְעֻשָּׁה.

דְּאִיהִי שְׂרִיא לְרִישָׁא דְחוּלָה, וּבְגִינָה יְהו"ה יִסְעֲדָנוּ, וּבְמֵאִי עַל עֶרֶשׁ דְּוִי, עַל שְׂכִינְתִּיהּ וְדָא, וְאִם שְׂכִינְתָא לֹא תִמְן, רוּחַ סְעָרָה תִּמְן, דְּאֶסְעִיר גּוֹפִיָּה דְּבַר נֶשׁ, דְּכָתִיב בֵּיהּ

מתוק מדבש

יְהו"ה יִסְעֲדָנוּ עַל עֶרֶשׁ דְּוִי דְהֵינּוּ מִיטַת הַחוּלָה, וְדָא אִיהוּ וְזֵהוּ שְׂכִינְתָּהּ כָּל מְשַׁכְּבוּ הַפֶּכֶת בְּחִלּוֹ דְהֵינּוּ כְּשִׁדְיִים מִתְעוֹרְרִים עַל הָאָדָם ח"ו, אַז נַחֲלָה הָאָדָם וְשׁוֹכֵב עַל עֶרֶשׁ דְּוִי, דְּאַתְהֶפֶךְ רַע"שׁ לְעַר"שׁ שְׁנַתְהֶפֶךְ לוֹ הָרַע"שׁ שֶׁל הַסְטְרָא אַחֲרָא לְעַר"שׁ, דְהֵינּוּ שְׂכִינְתָּהּ עַל עֶרֶשׁ דְּוִי, וְאִז צְרִיךְ שֶׁה' יִסְעֲדָנוּ וְיִזְוֶן אוֹתוֹ, וְאִז עַל יְדֵי אוֹתוֹ הַסְטְרָא נִהְפֵּךְ צִירוּף עַר"שׁ לְעַר"שׁ, וְזֵה שְׂכִינְתָּהּ וּמֵאִי נִיהוּ עַר"שׁ מֵה נַעֲשֶׂה מִמֶּלֶת עַר"שׁ, וְאִמַר אֱלָא אִיהוּ עֶשְׂרִי בַּהֲפוּךְ אַתּוּן אֱלָא עַר"שׁ הִיא עֶשְׂרִי בַּהֲפוּךְ הָאוֹתִיּוֹת, וְדָא שְׂכִינְתָּא דְאִיהִי כָלְלָא דְעֶשֶׂר סְפִירָן וְזֵה הִיא הַשְׂכִּינָה שֶׁהִיא כּוֹלֶלֶת עֶשֶׂר סְפִירוֹת, וְר"ל שְׁוֹכֵה שֶׁהַשְׂכִּינָה תִּשְׁרָה לְמַעֲלָה מֵרָאשׁוּ, וְאִז נִהְפֵּךְ גַּם מֶלֶךְ דְּוִי לִיּוֹד הַמּוֹרָה עַל שְׁלִימוֹת הַשְׂכִּינָה בְּקוֹמָה שְׁלִימָה בְּעֶשֶׂר סְפִירוֹת שְׁלִימוֹת, דְּעֵלָה אַתְמַר שְׁעִלִּיה נֹאמַר (נִמְס' מְגִלָּה דף כג ע"ג) אֵין קְדוּשָׁה בְּפָחוֹת מְעֻשָּׁה ר"ל שְׂאִין הַשְׂכִּינָה שְׁלִימָה בְּפָחוֹת מְעֶשֶׂר סְפִירוֹת, וְעַל יְדֵי שֶׁהַשְׂכִּינָה שׁוֹרָה לְמַעֲלָה מֵרָאשׁוֹתֵינוּ שֶׁל חוּלָה נִמְשָׁךְ לוֹ מִמֶּנָּה רְפוּאָה שְׁלִימָה.

וּמִפְרֵשׁ יוֹתֵר דְּאִיהִי שְׂרִיא לְרִישָׁא דְחוּלָה כִּי הַשְׂכִּינָה שׁוֹרָה לְמַעֲלָה מֵרָאשׁוֹתֵינוּ שֶׁל הַחוּלָה (כְּמִנְאוֹר נִמְס' שַׁנַּת דף יב ע"ג), וּבְגִינָה וּבְשִׁבִּיל הַשְׂכִּינָה נֹאמַר יְהו"ה יִסְעֲדָנוּ אֶת הַחוּלָה, וּבְמֵאִי עַל עֶרֶשׁ דְּוִי וּבְשִׁבִּיל מֵה יִסְעֲדָנוּ ה' כִּשְׁהוּא עַל עֶרֶשׁ דְּוִי, וּמִשִּׁיב עַל שְׂכִינְתִּיהּ וְדָא עֲבוּר הַשְׂכִּינָה הַשׁוֹרָה לְמַעֲלָה מֵרָאשׁוֹתֵינוּ שֶׁל חוּלָה וְדָא שֶׁה' יִסְעֲדָנוּ וְיִמְשָׁךְ לוֹ מִמֶּנָּה רְפוּאָה, וְאִם שְׂכִינְתָּא לֹא תִמְן וְאִם הַשְׂכִּינָה אֵינָה שׁוֹרָה שָׁם, כִּי לֹא נִמְתְּקוּ הַדִּינִים מִן הַחוּלָה, אַז ח"ו רוּחַ סְעָרָה תִּמְן דְהֵינּוּ הָרַעַשׁ שֶׁל הַסְטְרָא אַחֲרָא נִמְצָא שָׁם, דְּאֶסְעִיר גּוֹפִיָּה דְּבַר נֶשׁ הַמְרַעִיד וּמְרַעִישׁ גּוֹפּוֹ

(יונה א ד) וְהָאֱנִיָּה חֲשֹׁבָה לְהִשָּׁבֵר, דְּאִיָּהּ גּוּפָא דְסָפִינָה, כּד לִית שְׂכִינְתָּא סְמִיכַת לָהּ, רוּחַ סְעָרָה מְהֵפֵךְ לָהּ וְתִבְרַר לָהּ, וּבְזִמְנָא דְשְׂכִינְתָּא סְמִיכַת לָהּ, מִיד קָלָא נָפִיק (יחזקאל ב א) בֵּין אָדָם עֹמֵד עַל רִגְלֵיךְ, וְקָאִים מִמַּרְעָא דִּילִיָּה, וְנָפִיק מִדִּינָא, שְׁלִים בְּגוּפִיהָ עַל שְׁלִים בְּמִמּוּנִיהָ.

מתוק מדבש

של האדם בחליו, דְּכְתִיב בֵּיה שְׂכָתוּב בּו וְהָאֱנִיָּה חֲשֹׁבָה לְהִשָּׁבֵר ומפרש דְּאִיָּהּ גּוּפָא דְסָפִינָה שהאניה הוא הגוף הנדמה לספינה, והיינו כּד לִית שְׂכִינְתָּא סְמִיכַת לָהּ כשאין השכינה סומכת את הספינה שהיא גוף החולה, בבחינת יהו"ה יסעדנו על ערש דוי, אז רוּחַ סְעָרָה שהוא הסטרא אחרא מְהֵפֵךְ לָהּ וְתִבְרַר לָהּ מהפך את הגוף האדם ומשבר אותו בכל מיני יסורים וחלאים רעים רח"ל, וּבְזִמְנָא דְשְׂכִינְתָּא סְמִיכַת לָהּ אבל כשהשכינה סומכת את החולה, אז יקם סערה לדממה, מִיד קָלָא נָפִיק מִיד יוצא קול כרוז שהגזרה נתבטלה ממנו, לכן בֵּין אָדָם עֹמֵד עַל רִגְלֵיךְ והיינו וְקָאִים מִמַּרְעָא דִּילִיָּה שהחולה עומד מחליו, וְנָפִיק מִדִּינָא ויוצא מן הדין והעונש, שְׁלִים בְּגוּפִיהָ שְׁלִים בְּמִמּוּנִיהָ שלם בגופו ושלם בממונו, כי כשנחלה נגזר על החולה כמה ממון יוציא על הרופאים והרפואות (כמ"ס מהר פ' האזינו רנ"ט ע"ג).

עוד אפשר לנאר את מאמר הנזכר, כי כאשר בא זרה וחולי על האדם ח"ו, והוא מתעורר נמשונה ומקבל עליו עול מלכות שמים ומנדיק עליו את הדין, אז השכינה באה שם ומתהפך לו "ערש דוי" לעש"ר יו"ד, המורה על השלאת השכינה והמתקת הדינים ממנו, ואם ח"ו לא יקבל עליו מלכות שמים, אז אין השכינה באה שם, ואז נהפך לו ער"ש לעש"ר, דהיינו לזות סערה ומחלה איתו יותר עד שנשבר האדם מחמת סערת החולי רח"ל. (זכרון מנחת)

מאמר יסורים של אהבה

צְדִיקִי וַחֲסִידִי וְאִית לֹון זָכוּ דְאַבְהָן, דְּמַרְעִין רַדְפִּין אַבְתְּרִייהוּ,
 דְּאַלִּין לֹא שְׁלִטִי בְּהוּ, וְלֹא אָתִי לֹון מַרְעִין מְסִטְרָא דָא, וְאִי
 תִּימָא מֵאָן אַתְר אָתִי לֹון מַרְעִין, תָּא חֲזִי, כְּתִיב (שְׁעִיָּה ע"ג) וַיהוָה חִפֵּץ
 דְּכָאוּ הַחֲלִי, וַיהוָה חִפֵּץ דְּכָאוּ, אִיהוּ אַתְרַעִי לְמַחְאָה לִיה, וּלְמִיחָב
 לִיה מַרְעִין, בְּגִין לְזַכָּא לֹון לְעֻלְמָא דְאַתִּי, וְלֹא מְסִטְרָא אַחְרָא,
 וְאַלִּין אַקְרוּן יְסוּרִין דְּאַהֲבָה, וְכֻלָּא בְּחַד מִתְקַלָּא דְקֻדְשָׁא סְלָקָא.

מתוך מדבש

"מאמר יסורים של אהבה", בו יבואר שהצדיקים והחסידים שיש להם זכות
 אבות, יסוריהם אינם מצד הסטרא אחרא, אלא מאהבת הקב"ה אותם ורצונו
 לזכותם לעולם הבא, לכן שולח להם יסורים כפי תיקון נפשם, כדי שיוכו
 לעלות בעולם הבא במדרגות גדולות מאד, והם הנקראים יסורים של אהבה.

(מקור המאמר זוהר פרשת פקודי דף רמד ע"ב, וצנזורינו כרך ט עמ' רל- רלא)

צְדִיקִי וַחֲסִידִי וְאִית לֹון זָכוּ דְאַבְהָן צדיקים וחסידים שיש להם זכות
 אבות, דְּמַרְעִין רַדְפִּין אַבְתְּרִייהוּ שמחלות רודפות אחריהם רח"ל,
 דְּאַלִּין לֹא שְׁלִטִי בְּהוּ שאלו הכחות של הסטרא אחרא אינם שולטים בהם,
 וְלֹא אָתִי לֹון מַרְעִין מְסִטְרָא דָא ואין המחלות באות עליהם מצד הסטרא
 אחרא, וְאִי תִימָא מֵאָן אַתְר אָתִי לֹון מַרְעִין ואם תאמר מאיזה מקום באות
 עליהם המחלות, ומשיב תָּא חֲזִי בא וראה, כְּתִיב וַיהוָה חִפֵּץ דְּכָאוּ הַחֲלִי
 פ"י הקב"ה רצה לדכאו ולהחליאו, הנה מש"כ וַיהוָה חִפֵּץ דְּכָאוּ היינו אִיהוּ
 אַתְרַעִי לְמַחְאָה לִיה וּלְמִיחָב לִיה מַרְעִין הקב"ה חפץ להלקותו ולתת לו מחלות,
 בְּגִין לְזַכָּא לֹון לְעֻלְמָא דְאַתִּי כדי לזכות אותו לעולם הבא, וְלֹא מְסִטְרָא
 אַחְרָא ואין היסורים באים להם מסטרא אחרא, וְאַלִּין אַקְרוּן יְסוּרִין דְּאַהֲבָה
 ואלו נקראים יסורים של אהבה, וְכֻלָּא בְּחַד מִתְקַלָּא דְקֻדְשָׁא סְלָקָא וכל היסורים
 שלהם עולים ונשקלים במשקל קדוש אחד לייסרם כפי הראוי לתיקון נפשם.

מאמר בבוקר מתעורר רפואה בעולם

רַבִּי אֱלֶעָזָר הָיָה אֲזִיל לְמַחְמֵי לְרַבִּי יוֹסִי חֲמוּי, וְרַבִּי אָבָא וְחֲבֵרֵי אֲזִילוּ עִמָּיה, פָּתַח רַבִּי אֱלֶעָזָר וְאָמַר (תהלים ס ד) יְהו"ה בֶּקֶר תִּשְׁמַע קוֹלִי וגו', יְהו"ה בֶּקֶר, מָאִי בֶקֶר, אֵלֹא דָא בֶקֶר דְּאֲבֵרְהֶם דְּאֲתַעֵר בְּעֵלְמָא, דְּכִתִּיב (צדקשים כג ג) וַיִּשְׁפֹּם אֲבֵרְהֶם בִּבְקָר, דִּהָא פַּד אֲתֵי צִפְרָא, הֵהוּא בֶקֶר אֲתַעֵר בְּעֵלְמָא, וְהוּא עֵידֵן רַעוּא

מתוך מדבש

"מאמר בבוקר מתעורר רפואה בעולם", יבואר בו שלעת הבוקר מתעורר מידת החסד בעולם לכל, ולכן הוא שעת רצון להתפלל על רפואת החולים, וכל שכן על רפואת נפשם של בעלי התשובה שתתקבל תשובתם, ואז הקב"ה מבקש זכות על החולה, לכן אם החולה בעצמו מתפלל אז אל הקב"ה, זוכה לרחמי השי"ת לביטול הגזירה מעליו, ובמצות השי"ת מקבל אז המלאך רפאל את הרפואה מהמלאך מיכאל שבחסד ויוצא לפעול רפואה בעולם בשליחות הקב"ה.

(מקור המאמר סוהר פרשת נלק דף רד ע"א, וצדקורינו כך יג עמ' מרז - מרכ)

פ"י הפסוק המובא להלן ה' בקר תשמע קולי, בקר אערך לך ואצפה פ"י בכל בקר תשמע קולי, כי בהיות הבקר אסדר תפילתי לפניך, ולא הקדמתי לה דברי רשות, ולזה אצפה ואקוה שתשמע קולי. (מלודות)

רַבִּי אֱלֶעָזָר הָיָה אֲזִיל לְמַחְמֵי לְרַבִּי יוֹסִי חֲמוּי רבי אלעזר היה הולך לראות ולבקר את רבי יוסי חמיו, וְרַבִּי אָבָא וְחֲבֵרֵי אֲזִילוּ עִמָּיה ורבי אבא וחבריו הלכו עמו, פָּתַח רַבִּי אֱלֶעָזָר וְאָמַר לפרש מה שדוד אמר יְהו"ה בֶּקֶר תִּשְׁמַע קוֹלִי בקר אערך לך ואצפה, הנה מש"כ יְהו"ה בֶּקֶר שואל מָאִי בֶקֶר למה הזכיר דוד שבבקר ישמע ה' קולו, ומשיב אֵלֹא מש"כ בקר דָּא בֶקֶר דְּאֲבֵרְהֶם דְּאֲתַעֵר בְּעֵלְמָא זהו הבקר של אברהם שהוא מדת החסד המתעורר בעולם בבקר (ועל שם שמעורר החסד צנקר נקרא צנס צקר), דְּכִתִּיב כמו שכתוב וַיִּשְׁפֹּם אֲבֵרְהֶם בִּבְקָר פ"י שמדת החסד של אברהם מתעורר בבקר, ומפרש דִּהָא פַּד אֲתֵי צִפְרָא כי כשבא הבקר ומאיר אור היום, הֵהוּא בֶקֶר אֲתַעֵר בְּעֵלְמָא זה הבקר שהוא מדת החסד

לְכָלָא, וּלְמַעַבְד טִיבוּ לְכָל עֲלָמָא, לְזַכָּאִין וּלְחַיִּיבִין, וּכְדִין עֵידִין
צְלוֹתָא הוּא לְמַצְלִי קָמִי מַלְכָא קִדְיָשָׁא.

וְעַל דָּא בִּשְׁעָתָא דְּאֵתִי צַפְרָא, כָּל אֵינוֹן אֲסִירֵי מַלְכָא אֲשַׁפְחוּ
נִיחָא, עֵידִין צְלוֹתָא אִיהוּ עֲלִיָּהּ, וְכָל שָׁפֵן אֵינוֹן דְּתִיבִין
בְּתִיבָתָא וּבְעָאן בְּעוֹתָהוֹן לְקָמִי מַלְכָא קִדְיָשָׁא, בְּגִין דְּהֵאִי
שְׁעָתָא חַד מִמָּנָא נָפִיק לְסֹטֵר דְּרוֹם וּרְפָאֵל שְׁמִיָּה, וְכָל זִינֵי
אֲסוּוֹתָא בִּידוּי, וּמִסֹּטֵר דְּרוֹם נָפִק חַד רוּחָא, וּמָטִי לְגַבִּי הָהוּא
מִמָּנָא, דְּמִמָּנָא עַל אֲסוּוֹתָא, וְכַד מָטִי צְלוֹתָא לְקָמִי קִדְיָשָׁא בְּרִיךְ

מתוק מדבש

מתעורר בעולם, וְהוּא עֵידִין רַעוּא לְכָלָא וְהוּא עַת רַצוֹן לְכָל יִשְׂרָאֵל, וּלְמַעַבְד
טִיבוּ לְכָל עֲלָמָא, לְזַכָּאִין וּלְחַיִּיבִין וּלְעִשּׂוֹת חֶסֶד לְכָל הָעוֹלָם, לְצַדִּיקִים
וּלְרַשָּׁעִים, וּכְדִין עֵידִין צְלוֹתָא הוּא, לְמַצְלִי קָמִי מַלְכָא קִדְיָשָׁא וְאֵז הוּא
שַׁעַת הַתַּפְלָה, לְהַתְּפִלָּל לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ הַקְדוֹשׁ. וְזֶה שִׁיעוֹר הַכְּתוּב, "הוֹיָה בָּקֶר" כְּשֶׁחֹסֵד
דְּתַפְאֶרֶת מִתְעוֹרֵר בְּעוֹלָם, אֵז הַקֶּבֶ"ה "תִּשְׁמַע קוֹלִי" לִפְנֵי שְׁהִיא שַׁעַת רַצוֹן.

וְעַל דָּא בִּשְׁעָתָא דְּאֵתִי צַפְרָא וְעַל כֵּן בִּשְׁעָה שְׁבָא הַבֶּקֶר, כָּל אֵינוֹן אֲסִירֵי מַלְכָא
אֲשַׁפְחוּ נִיחָא כָּל אֲסִירֵי הַמֶּלֶךְ שֶׁהֵם הַחוּלִים הָאֲסוּרִים בְּמִטְתָּם, מוּצִאִים מִנוּחָה
מִסּוּרֵיהֶם, כִּי הוּקַל חוּלִיִּים, עֵידִין צְלוֹתָא אִיהוּ עֲלִיָּהּ וְאֵז הוּא הַעֵת לְהַתְּפִלָּל
עֲלֵיהֶם, וְכָל שָׁפֵן אֵינוֹן דְּתִיבִין בְּתִיבָתָא וּבְעָאן בְּעוֹתָהוֹן לְקָמִי מַלְכָא
קִדְיָשָׁא וְכָל שָׁכֵן אוֹתָם הַחוּזִרִים בְּתִשׁוּבָה וּמִבְקָשִׁים עַל רַפּוּאָה נִפְשָׁם לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ
הַקְדוֹשׁ, עֵתָה הוּא זְמַן הַמְּסוּגָל לְהַתְּפִלָּל שֶׁתִּקְבַּל תְּשׁוּבָתָם, בְּגִין דְּהֵאִי שְׁעָתָא חַד
מִמָּנָא נָפִיק לְסֹטֵר דְּרוֹם, וּרְפָאֵל שְׁמִיָּה לִפְנֵי שִׁבְשַׁעַת הַבֶּקֶר מִמוּנָה אֶחָד יוֹצֵא
מִצַּד הַמַּעֲרֵב לְצַד הַדְּרוֹם שֶׁבַחֲסָד, וּרְפָאֵל שְׁמוֹ, וְכָל זִינֵי אֲסוּוֹתָא בִּידוּי וְכָל מִינֵי
רַפּוּאוֹת הֵם בִּידוּי, כִּי הוּא מִמוּנָה עַל הַרְפּוּאוֹת, וּמִסֹּטֵר דְּרוֹם נָפִק חַד רוּחָא וּמִצַּד
הַדְּרוֹם שֶׁבַחֲסָד יוֹצֵא רוּחַ אֶחָד מִמְּלָאךְ מִיכָאֵל, וּמָטִי לְגַבִּי הָהוּא מִמָּנָא, דְּמִמָּנָא
עַל אֲסוּוֹתָא וּמִגִּיעַ אֶל אוֹתוֹ הַמְּמוּנָה, הַמְּמוּנָה עַל הַרְפּוּאָה, שֶׁהוּא רַפָּאֵל הַנִּמְצָא שֵׁם,
וְנוֹתֵן לוֹ כַּח הַרְפּוּאָה, כִּי שׁוֹרֵשׁ הַרְפּוּאָה הוּא בַּחֲסָד, וְכַד מָטִי צְלוֹתָא לְקָמִי קִדְיָשָׁא

הוא, פקיד לְבִי דִינָא דִּילִיָּה דְּלֹא יִפְתָּחוֹן בְּדִינָא, בְּגִין דְּחַיִּים
בִּידָא דְקַדְשָׁא בְּרִיף הוּא, וְלֹא בִידיהוֹן.

וּמַגּוּ דְאִיהוּ עֵידֵן רַעוּא, בְּעָא קַדְשָׁא בְּרִיף הוּא זְכוּתָא דִּיהוּא
בְּר נֶשׁ, אִי יִשְׁתַּכַּח בְּצִלוּתָא (יָאוּת), וְאִי לֹא חָשִׁיב לִיָּה
בְּשׁוּגָג), אוּ דְאִיהוּ מְאָרִיָּה דְתִיּוּבָתָא, חָס עֲלִיָּה.

בְּהֵיא שְׁעָתָא קָל צַפְרִין דְּמִקְנָנִן אֲשַׁתְּמָעוּ, דְּכַתִּיב (מַסֵּלִים קד יז) אֲשֶׁר
שָׁם צַפְרִים יִקְנְנוּ, וְאִינוֹן צַפְרִין אוּדָאן וּמִשְׁבַּחַן לְקַדְשָׁא
בְּרִיף הוּא, וְהֵהוּא אֵילַת הַשְּׁחַר אַתְעָר בְּעֶלְמָא, וְאָמַר (ספ לא ט) מָה רַב

מתוק מדבש

בְּרִיף הוּא וכשמיגיעות התפלות של החולים ושל בעלי תשובות לפני הקב"ה, פְּקִיד
לְבִי דִינָא דִּילִיָּה דְּלֹא יִפְתָּחוֹן בְּדִינָא הוּא פּוֹקֵד ומצוה על הבית דין שלו שבהיכל
הזכות הממונים לדון את החולים, שלא יפתחו בדיני נפשות, בְּגִין דְּחַיִּים בִּידָא
דְקַדְשָׁא בְּרִיף הוּא לפי שחיים הוא בידו של הקב"ה, כי חיים במזל עלאה דאריך
אנפין [בחינת הכתר] תליא, וְלֹא בִידיהוֹן ולא בידיהם של הבית דין שבהיכל הזכות.

וּמַגּוּ דְאִיהוּ עֵידֵן רַעוּא ולפי שבבקר היא שעת רצון, בְּעָא קַדְשָׁא בְּרִיף
הוּא זְכוּתָא דִּיהוּא בְּר נֶשׁ מבקש הקב"ה זכות על אותו האדם
החולה, אִי יִשְׁתַּכַּח בְּצִלוּתָא אם נמצא החולה אז בתפלה, אוּ דְאִיהוּ מְאָרִיָּה
דְתִיּוּבָתָא אוּ שֶׁהוּא בעל תשובה ועוסק אז בתשובה, חָס עֲלִיָּה הקב"ה מרחם
עליו, ומבטל ממנו הגזרה.

וממשיך ואמר רבי אלעזר בְּהֵיא שְׁעָתָא קָל צַפְרִין דְּמִקְנָנִן אֲשַׁתְּמָעוּ בשעת
הבקר נשמע קול הצפרים המקננים בקן שלהם, היינו הקול של נשמות
הצדיקים שבגן עדן, דְּכַתִּיב אֲשֶׁר שָׁם צַפְרִים יִקְנְנוּ, וְאִינוֹן צַפְרִין אוּדָאן
וּמִשְׁבַּחַן לְקַדְשָׁא בְּרִיף הוּא ואותם הצפרים שהם הנשמות מודים ומשבחים
להקב"ה, וְהֵהוּא אֵילַת הַשְּׁחַר אַתְעָר בְּעֶלְמָא ואותה אילת השחר שהיא השכינה
הקדושה מתעוררת ללמד בעולם זכות על בני ישראל, וְאָמַר, מָה רַב טוֹבָךְ אֲשֶׁר

טובך אשר צפנת ליראיך וגו', פדין ההוא ממנא נפיק, ועביד כל מה דאתפקד.

ואי תימא דזיני אסנותא בידוי כמה דאמרן, לאו הכי, דהא אסנותא לא הוי אלא בידוי דמלפא קדישא, אבל בשעתא דפקיד קדשא בריך הוא אסנותא לההוא בר נש, איהו נפיק, וכל אינון מקטרגין דממנן על מרעין בישין דחלין מניה, פדין ההוא רוחא דקא נסע מסטרא דדרום, אושיט ליה לההוא בר נש, והא אסנותא אשתכח, וכלא בידוי דקדשא בריך הוא.

מתוך מדבש

צפנת ליראיך וגו' כי ראויים הם ישראל לשכר טוב בגן עדן, ואז היא שעת רצון, פדין ההוא ממנא נפיק ועביד כל מה דאתפקד אז אותו הממונה על הרפואה שהוא מלאך רפאל יוצא ועושה כל מה שנצטווה, דהיינו לפעול רפואות בעולם הזה.

וממשיך ואמר ואי תימא דזיני אסנותא בידוי כמה דאמרן ואם תאמר שכל מיני הרפואות הם בידו של מלאך רפאל כמו שאמרנו, והוא מרפא את החולים מעצמו כרצונו, לאו הכי אין הדבר כן, דהא אסנותא לא הוי אלא בידוי דמלפא קדישא כי אין הרפואה אלא בידו של המלך הקדוש, אבל מה שאמרנו שמלאך רפאל יוצא לפעול רפואות בעולם, היינו בשעתא דפקיד קדשא בריך הוא אסנותא לההוא בר נש בשעה שמצוה הקב"ה רפואה על אותו אדם החולה, אז איהו נפיק מלאך רפאל יוצא בשליחות הקב"ה, וכל אינון מקטרגין דממנן על מרעין בישין וכל המקטרגים הממונים על חליים הרעים, (כי על כל חולי וחולי ממונה חזו קליפה). דחלין מניה הם מפחדים ממלאך רפאל לפי שהוא פועל בשליחותו של הקב"ה, פדין ההוא רוחא דקא נסע מסטרא דדרום אז אותו הרוח של מלאך מיכאל שנסע מצד החסד שבדרום, אושיט ליה לההוא בר נש מושיט את הרפואה על ידי מלאך רפאל לאדם החולה ההוא, והא אסנותא אשתכח והרי הרפואה נמצאת, ומסיק דבריו ואמר וכלא בידוי דקדשא בריך הוא והכל הוא בידו של הקב"ה, כי רק הוא יכול לצוות לתת רפואה וחיים ממקור החיים.

וְעַל דָּא כְּתִיב, יְהו"ה בִּקֵּר תִּשְׁמַע קוּלִי, וְלֹא כְּתִיב יְהו"ה
תִּשְׁמַע קוּלִי, אֲלֵא לְגַבִּי בִּקֵּר דְּאַבְרָהָם קְאָמַר.

מאמר הרפואה השלמה

פֶּתַח וְאָמַר, (יְרֵמִיָּה יז יד) רָפְאֵנִי יְהו"ה וְאַרְפָּא וְגוֹמַר [וכו'].

כָּל אֲסוּוֹתָא דְעִלְמָא, בִּידָא דְקִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, אֲבָל אֵית מְנַהוֹן עַל
יְדָא דְשְׁלִיחָא, וְאֵית מְנַהוֹן דְּלֹא אֲתַמְסְרוּ בִּידָא דְשְׁלִיחָא, וְאֵינוֹן

מתוך מדבש

וְעַל דָּא כְּתִיב וְעַל זֶה נֹאמַר יְהו"ה בִּקֵּר תִּשְׁמַע קוּלִי דְהֵינּוּ שְׁהוּסִיף
מַלְת "בִּקֵּר", וְלֹא כְּתִיב יְהו"ה תִּשְׁמַע קוּלִי בְּלֹא מַלְת בִּקֵּר, אֲלֵא
לְגַבִּי בִּקֵּר דְּאַבְרָהָם קְאָמַר כִּי אֵל הַבִּקֵּר שְׁהוּא הַחֲסֵד שֶׁל אַבְרָהָם הַמִּתְעוֹרֵר
בַּבִּקֵּר אָמַר בְּקִשְׁתּוֹ, וְזֶה שֶׁאָמַר "ה' בִּקֵּר תִּשְׁמַע קוּלִי", דְהֵינּוּ כְּשֶׁמִּדַּת הַחֲסֵד
מִתְעוֹרֶרֶת בְּעוֹלָם אִז תִּשְׁמַע קוּלִי.

"מאמר הרפואה השלמה", בו יבואר שכל הרפואות הם בידו של הקב"ה
בעצמו, אבל הרפואה שנמסרה לשליח הוא בכח גזירת הב"ד של מעלה,
לכן אפשר שיחזור החולי ח"ו, אך כשהרפואה באה בגזירת הקב"ה בעצמו
אזי היא רפואה שלימה שאי אפשר לה לחזור לעולם.

(מקור המאמר נזכר ממש פרשת נלק דף קז ע"א, ונציאורינו כרך ג עמ' תקלח - תקמ)

פֶּתַח רַבִּי יוֹסִי חֲמִיו שֶׁל רַבִּי אֱלֵעָזָר וְאָמַר לְפָרֵשׁ מַה שְּׁכָתוּב רָפְאֵנִי יְהו"ה
וְאַרְפָּא וְגוֹמַר [וכו'].

כָּל אֲסוּוֹתָא דְעִלְמָא בִּידָא דְקִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֵלֹא כָּל הַרְפּוּאוֹת שֶׁבְּעוֹלָם
הֵם בִּידוֹ שֶׁל הַקֶּבֶ"ה, אֲבָל אֵית מְנַהוֹן עַל יְדָא דְשְׁלִיחָא אֲבָל יֵשׁ מֵהֶם
שֶׁנִּמְסְרוּ לְרַפּוּאוֹת עַל יְדֵי שְׁלִיחַ, וְאֵית מְנַהוֹן דְּלֹא אֲתַמְסְרוּ בִּידָא דְשְׁלִיחָא

דַּאֲתַמְסְרוּ בִידָא דְשְׁלִיחָא, אַסְוֹתָא אֵינוֹן, אָבֵל לְזַמְנָא מִתְהַדְרִין,
אָבֵל אֵינוֹן דְקִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא מְסִי, הֵהוּא מְרַעָא לֹא אֲתַהֲדֵר לְעִלְמִין,
וְעַל דָּא, אַסְוֹתָא דִילִיָּה, אִיהִי אַסְוֹתָא, דְלִית בָּהּ מְרַעָא כָּלֵל, וּבְגִין
כֶּךָ, רְפָאנִי יְהוּ"ה וְאַרְפָּא, וְדָאִי, בְּלֹא קְטְרוּגָא כָּלֵל, וְהִשְׁתָּא חֲבֵרְיָא,
קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא יְהִיב לִי אַסְוֹתָא, וְעֶשֶׂק לִי וְעֶרֶב לִי.

מתוק מדבש

ויש מהם שלא נמסרו ביד שליח, ואֵינוֹן דַּאֲתַמְסְרוּ בִידָא דְשְׁלִיחָא אַסְוֹתָא
אֵינוֹן ואלו שנמסרו ביד שליח רפואה הם, אָבֵל לְזַמְנָא מִתְהַדְרִין אבל לפעמים
חוזרים אותן המחלות, אָבֵל אֵינוֹן דְקִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא מְסִי אבל אותן המחלות
שהקב"ה מרפא בעצמו, הֵהוּא מְרַעָא לֹא אֲתַהֲדֵר לְעִלְמִין אותה המחלה אינה
חוזרת לעולם, וְעַל דָּא אַסְוֹתָא דִילִיָּה אִיהִי אַסְוֹתָא ועל כן הרפואה של
הקב"ה היא רפואה שלימה, דְלִית בָּהּ מְרַעָא כָּלֵל שאין בה עוד מחלה כלל,
וּבְגִין כֶּךָ ולכן אמר ירמיהו, רְפָאנִי יְהוּ"ה וְאַרְפָּא וְדָאִי דִהֵינּוּ בְּלֹא קְטְרוּגָא
כָּלֵל הרפואה תהיה בלי קטרוג כלל, ר"ל שלא תחזור עוד המחלה לעולם. וְהִשְׁתָּא
חֲבֵרְיָא ועתה חברים, קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא יְהִיב לִי אַסְוֹתָא הקב"ה נתן לי
רפואה, וְעֶשֶׂק לִי ועשק אותי ולקחני מיד מלאך המות, וְעֶרֶב לִי וערב בעדי
להצילני ממות לחיים (עיין גרש"י ישעיה לח יד, על הפסוק ה' עשקה לי ערנני).

כתב הרמ"ק על מה שנאמר לעיל כי רפואה הבאה מהקב"ה לא תחזור המחלה לעולם, מה שאין כן
רפואה הבאה על ידי שליח לפעמים חוזרת המחלה, טעם הדבר כפשוטו, כי שליח הוא בעל
תכלית, לכן גם רפואתו בעלת תכלית, אבל הקב"ה בלתי בעל תכלית, לכן גם רפואתו לאין תכלית.
וסוד הדבר כי החולי צאח מנוד עוונותיו של האדם על ידי כחות הרעים, ולפעמים יגזור הבית דין של
מעלה לפי מעשה האדם שיתרפא האדם רק לפי שעה, אבל רפואה הבאה מנוד אצילות העליון ששם
אין שום רע שולט כלל, לכן אין שום כח שיוכל לנטלה, לזה אמר ירמיה הנביא רפאני ה' שזה שם
של האצילות, ומיד וארפא לעולם.

בזוהר במד מערה... שם למד סמרי חורד

מבצע
ל"ג בעומר
הגרלה על החזר
כל התשלום

"הזוהר הקדוש" ע"פ "מתוך מדבש" הפירוש הנפלא שהתקבל בכל תפוצות ישראל

**23 כרכים המפרשים את כל דברי הזוהר
בלשון קל וקצר ע"פ מפרשי הזוהר הקדמונים**

ניתן להשיג בפורמט גדול (24/17 ס"מ)

ובפורמט בינוני (17/12 ס"מ) - מהדורת ר' הערשל וועבער

משלוחים חינם עד הבית לכל חלקי הארץ

ניתן להשיג בחנויות המובחרות

במייל: 3022233@gmail.com

1800-350-330